

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний економічний університет
Факультет банківського бізнесу
Кафедра банківської справи

СЕМЕНЕНКО Олена Миколаївна
**Депозитні операції комерційних банків: особливості практичної
реалізації та перспективи розвитку.**

Спеціальність : 8.03050802 – Банківська справа магістерська програма – Організація
банківської справи

Дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»

Виконала студентка групи

БСм- 51

О. М. Семененко

Науковий керівник:

Д.е.н., Дзюблюк О.В.

Дипломну роботу допущено до захисту:

«__» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

_____ **О.В. Дзюблюк**

ТЕРНОПІЛЬ - 2013

Зміст

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	
1.1. Поняття, роль і місце банків у ринковій економіці, види банківських операцій.....	5
1.2. Економічна оцінка сутності депозитних операцій та їх значення у структурі пасивів комерційних банків.....	12
1.3. Характеристика основних видів банківських вкладів та фінансових умов залучення депозитів банківськими установами.....	18
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	25
РОЗДІЛ 2 .ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНИ	
2.1. Оцінка змісту основних етапів реалізації банківськими установами депозитних операцій та порядок ведення депозитних рахунків.....	28
2.2. Особливості процентної політики комерційних банків в Україні у процесі здійснення депозитних операцій.....	38
2.3. Механізм гарантування вкладів у банківських установах та мінімізація депозитног ризику	46
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	58
РОЗДІЛ 3 . ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ	
3.1. Зарубіжний досвід акумулювання депозитних ресурсів комерційними банками та ефективність депозитних операцій у вітчизняних умовах.....	60

3.2. Перспективи удосконалення вкладних операцій банківськими установами України та запровадження нових депозитних послуг.....	74
ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3.....	80
ВИСНОВКИ.....	82
Список використаних джерел.....	85
ДОДАТКИ.....	96

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ресурсна база банку є важливим елементом для функціонування банку, так як кредитування відбувається з ресурсів які залучив банк. Процес формування банківських ресурсів у вітчизняних банках є головним і важким питанням, бо банківська система України є ще на початковому кроці розвитку.

Актуальність теми «депозитні операції комерційних банків : особливості практичної реалізації та перспективи розвитку» на мою думку полягає в тому, що питання депозитних операцій є на сьогодні поширеним і важливим для населення. Суспільство прагне заощадити і накопичити власні кошти. Кількість банківських установ на ринку зростає , конкуренція посилюється , тож банкам потрібно розглянути оптимальні умови практичної реалізації даного продукту для задоволення власних та клієнтських потреб.

Постає питання щодо депозитної політики банку , так як зміни економічній ситуації в країні і світі є досить частими, банки висувують питання, щодо оптимізації цієї політики та підвищити її ефективність.

Інколи депозит може стримувати темпи інфляції , шляхом відволікання коштів від товарного обороту, а це в свою чергу зменшує тиск грошової маси на ринок товарів і послуг.

Депозитний портфель банку займає більшу частину ресурсів , визначає розмір кредитних операцій – тут виникає необхідність подальшого вивчення та аналізу теоретичних та практичних досліджень з проблем та удосконалення депозитної діяльності комерційних банків для забезпечення стабільності та надійності функціонування банківської системи сприяла моєму вибору теми актуальність та її дослідження .

Огляд літератури з теми дослідження. Даній темі приділяють значну увагу науковці і практики банківської галузі. Великий внесок у

дослідженні депозитів зробили такі зарубіжні вчені : П.Роуз, А.Сміт, А. Маршалл. Вітчизняними науковцями виступили : О.Дзюблюк, М.Савлук, О.Барановський, А.Мороз, М.Волошин, О. Малахова, Ю. Галіцейська, В. Руденко, Ю.Махнарилов та інші. В своїх роботах вони досліджували значення депозитних операцій в економіці, який вплив на ресурсну базу банків. Аналізуючи літературу та праці науковців спостерігається окремі аспекти дослідження депозитних відносин, тому вивчення депозитних операцій потребує інноваційних підходів до вдосконалення депозитної продукції.

Мета і завдання дослідження. Метою даної дипломної роботи є дослідження та аналіз сучасного ринку депозитних послуг, визначення перспектив розвитку депозитних операцій, особливості практичної реалізації.

Для досягнення мети потрібно вирішити такі завдання:

- Теоретичні основи реалізації депозитних операцій комерційних банків;
- Визначити основні види вкладів та умови залучення;
- Охарактеризувати практичні засади організації депозитних операцій;
- Розглянути депозитний ризик та гарантування вкладів;
- Проаналізувати зарубіжний досвід депозитних операцій та їх ефективність;
- Запровадити вигідні та ефективні депозитні продукти.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступає економічне дослідження відносин які виникають між банком і вкладником. Вони реалізуються за умови повернення банком депозитних коштів клієнту та нарахованих за ним відсотків згідно депозитного договору.

Предметом дослідження є діяльність банківських установ, яка спрямована залучення депозитів до банку для забезпечення ліквідності установи.

Методи дослідження. Фундаментальним методом дослідження виступає діалектичний, проводилось вивчення напрямів вдосконалення депозитних операцій. Також використовуються статистичні методи для дослідження потреб клієнтів та можливості банківських установ. Методи прогнозування використовуються в роботі для забезпечення мінімізації ризиків та спроба спрогнозувати фінансову діяльність банків в майбутньому. Використовується ще метод спостереження за операціями в банківських установах та їхня ефективність.

Інформаційна база роботи. Основою фактів в роботі виступають закони України, укази Президента України, нормативні документи Національного банку України.

Наукова новизна роботи. Теоретичне обґрунтування завдань які пов'язані з покращенням роботи з депозитами. В процесі аналізування досягнуто такі результати:

- Дістало більшого розвитку у визначенні суті депозиту, як з економічної так і з правової сторони;
- Досліджено депозитні операції з практичної та теоретичної сторони одночасно;
- Запропоновано оптимальну депозитну політику
- Вдосконалено процентну політику.
- Запроваджено нові депозитні продукти та послуги, які були б зручними та ефективними у використанні.

Практичне значення роботи проявляється в застосуванні депозитної та процентної політики, яка запропонована в роботі. Удосконаленні продукти можуть використовуватися на практиці банківськими установами, розглянуто зарубіжний досвід який був ефективний при застосуванні його на практиці у вітчизняних банках.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Повний обсяг магістерської роботи – 90 сторінок, у тому числі на 1 з них розміщено 1 таблиця, на 9 розміщено 9 ілюстрацій, 7 додатків , список використаних джерел зі 90 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

1.1. Поняття, роль і місце банків у ринковій економіці, види банківських операцій

Банки відіграють важливу роль у суспільстві та в економіці країни. Завдяки їм грошовий капітал переходить з процесу накопичення у процес використання. Вони забезпечують кругообіг грошей, механізм розподілу та перерозподілу капіталу за галузями виробництва і економію витрат населення. Через банки відбувається комплекс операцій з великими коштами які необхідні для інвестицій та для розширення виробництва. З часом роль банків в умовах розвитку ринкової економіки змінюється. Для суспільства і країни в цілому, банки стають особливо важливими інституціями. Функції банків розширюються і стають важливою системою проведення грошово-кредитної політики, що впливає на економічні процеси суспільства.

Банківська діяльність виникла ще за часів Стародавнього Вавилону. В той період храми приймали вклади на зберігання і давали позики під відсотки і при цьому брали у клієнтів письмові зобов'язання чи заставу. Схожі дії відбувалися в Стародавній Греції жрецькими та мініялами-трапезитами.

По історичних даних, установи в яких відбувалися, так звані банківські операції, були окремі церковні храми, так як вони були безпечним місцем для збереження грошей та цінностей. Крадії боялися Бога та з поваги до вівтаря не грабували. Вклади гарантувалися недоторканністю в грецьких храмах таких як : Дельфійський, Ефський, Самоський, Делоський.

При падінні Римської імперії занепали і початки банківської справи. Але розвиток торгівлі та процес створення матеріальних і суспільних благ необхідних для існування, у середні віки призвели до відродження банківництва.

В XVII-XIX столітті розвиток банківської справи пов'язаний з розвитком торгівельних відносин та виробничих. Започаткована вона була у Середземноморській Європі але переважно в північній Італії. Тому що ця територія знаходилася на перехресті торговельних шляхів, це зумовлювало розвитку торгівлі, тобто грошового обігу. В цей період поверталася професія міняйли, що здійснювали під час купівлі-продажу обмін різних монет, а також здійснювали інші грошові операції.

Пізніше банківська справа набула розвитку і в Європі. У XVI столітті з'являються перші банкірські дома. Купецькі гільдії знаходилися в Амстердамі, Генуї, Венеції, Мілані – створили спеціалізовані банки, які називалися «жиро-банки». Вони здійснювали безготівкові розрахункові операції між купцями.

Важливим кроком до розвитку й удосконалення банківського бізнесу став розвиток капіталістичного виробництва. Класичний капіталізм виник в Англії, тому й сучасний розвиток банківської справи розпочався саме там. Першим акціонерним банком, який більш детально розгорнув комерційне кредитування був Англійський банк, потім всі інші.

В Україні банківська діяльність почалася ще в середині XVIII століття. Розвиток свій започатковувала разом з банківською системою Росії. В той час торгівельні відносини будувалися на отриманні готівки, а промисловість розвивалася за рахунок держави.

У 1861 році в Україні було створено декілька місцевих банків, а саме Херсонський земельний банк, Київський приватний комерційний банк, Харківський земельний банк.

Банківська система діяла в країні виникла на основі Закону України «Про банки і банківську діяльність», який був прийнятий Верховною Радою України 20 березня 1991 року. Реєстрація банків здійснювалася Національним банком держави. В Україні 1992 року було зареєстровано 60 комерційних банків і на кінець цього року їхня кількість становила 133 одиниці. [83 с. 35].

На початку ХХ століття у великих державах основне місце в кредитній системі займали декілька гігантських банків, вони мали сотні філій і мали хороші зв'язки з промисловими монополіями. На сьогоднішній день густота банків у країнах з розвинутою ринковою економікою є високою та набуває інтенсивного розвитку.

Основними передумовами формування банків, як кредитно-фінансових інститутів, можна виділити такі :

1. Для регулювання заплутаного грошового обігу , необхідна мережа спеціальних установ;
2. Відбувалися одночасно розрахункові операції, видача позик та інші операції, які були пов'язані з рухом грошових коштів;
3. Кредит перестає задовольняти тільки споживчі потреби клієнтів і надається на проведення господарських операцій.

Поняття «банк» досліджувало багато вчених прикладом є О.І. Лаврушин , він визначав, що при пізнанні сутті банку потрібно дати відповіді на питання якими якостями характеризується банк, яка його специфіка, які операції він повинен виконувати.

Американський вчений П.Роуз розглядає банк як фінансовий інститут , що пропонує різноманітні послуги. **[84 с.133]**

Німецький вчений Б.Бухвальд пропонує поняття «банк» розуміти як підприємство яке виконує грошові, кредитні та інші операції. **[84с.135]**

Тож банк – це кредитно-фінансова установа, яка мобілізує вільні ресурси клієнтів та інші грошові кошти підприємств і організацій; здійснює операції по посередництву у взаємних платежах та розрахунках клієнтів.

Комерційні банки можна класифікувати за такими критеріями як:

- Форма власності;
- Організаційна форма;
- Розміром капіталу;
- Філійною мережею;
- Діапазоном операцій.

Форма власності банків є державна кооперативна та колективна.

На сьогоднішній день в Україні функціонує два банків з державною формою власності : Ощадбанк , Укрексімбанк.

Організаційна форма власності в Україні характеризується колективною формою власності,що на банківському ринку представлені акціонерними товариствами відкритого і закритого типу та товариствами з обмеженою відповідальністю. На сьогоднішній день акціонерні банки переважають в Україні.

Банки класифікуються ще залежно від розміру активів , вони є малі, середні, великі та найбільші. Малі банки – регулятивний капітал становить менше 200млн.грн., активи менше 1500млн.грн. Середні банки – регулятивний капітал більше 200млн.грн., активи більше 200млн.грн. Великі банки – регулятивний капітал більше 500млн.грн., активи становлять більше 400млн.грн. Найбільші банки – це коли регулятивний капітал 1500млн.грн., активи 14000млн.грн. За даними Національного банку України на 1 квітня 2013 року в Україні налічується 177 діючих комерційних банків за реєстром. Загальні активи цих банків складають 1 трильйон 106 074 мільйонів гривень. Станом на 2012 рік у десятку найбільших банків України за загальними активами входять : ПриватБанк, Ощадбанк,Укрексімбанк, Райфайзен Банк Аваль, Промінвест Банк,UniCredit Bank, ВТБ Банк, ПУМБ, УкрСиббанк.

При наявності філій комерційних банків можна класифікувати їх як, багатофілійні, малофілійні, безфілійні.

Спеціалізація банків може бути різною і поділ банків відбувається таким чином :Ощадні банки, інвестиційні, іпотечні, розрахункові. Спеціалізованими банками можна назвати тоді, коли вони виконують невелике коло операцій, обслуговують певну галузь економіки або функціонують в окремому секторі ринку.

Ощадні банки займаються поступовим нагромадженням коштів та надають кредити переважно фізичним особам. В Україні діє два таких банки : Ощадний банк України та Ощадбанк Росії.

Інвестиційні банки – кредитна установа яка займається залученням довготермінового позичкового капіталу і надає в розпорядження позичальникам через випуск боргових зобов'язань. В Україні інвестиційні банки не називаються банками, їх термінологію запозичили в Росії і називають інвестиційними компаніями.

Іпотечні банки надають довготермінові позики під заставу нерухомості.

Розрахунковий банк спеціалізується на здійсненні розрахунків своїх клієнтів та інших банківських установ.

Універсальні банки виконують широке коло операцій і надають різні послуги своїм клієнтам. (рис.1.1).

До початку кризи 2008 року універсальні банки зосереджували свою роботу навколо Лондона, Гонконгу та Нью-Йорка. В Україні переважають універсальні комерційні банки.

Рис. 1.1. Операції універсального банку

У країнах з розвинутою економікою дуже помітна деталізація і диференціація банків залежно від спеціалізації з обслуговування конкретного типу клієнтури. Зокрема, функціонують біржові банки, які обслуговують

операції біржових структур; страхові – страхових інституцій; кооперативні – кооперативів тощо. [83.с 29].

Система комерційних банків будується на процесі залучення іноземного капіталу. Станом на 12 лютого 2013 року в Україні існує 22 банки з стовідсотковою часткою іноземного капіталу.

Роль та місце банку у ринковій економіці можна розглянути найбільш повно через здійснювані ним операції.

Розвиток банківських операцій відбувся в період переходу від діяльності , що базується на емісії банкнот, наданні позичок з власних коштів, до кредитування. Швидкого розвитку набувають пасивні операції , а саме залучаються вільні кошти населення, що зумовлює розширення активних операцій з метою одержання прибутку.

Основними операціями банку можна назвати такі: депозитні, кредитні, розрахункові. Депозитні операції – це операції банків пов’язані із залученням коштів фізичних та юридичних осіб , зберігаються на вкладному рахунку і використовуються банком згідно законодавства.

Кредитні операції – вид активних операцій, що пов’язані з наданням коштів клієнту на визначений термін за плату у формі процента.

Розрахункові операції – здійснюються у готівковій та безготівковій формах за дорученням клієнтів.

Нинішні банки являють собою самостійні економічні суб’єкти, які здійснюють широке коло операцій.

Банківські операції – це сукупність операцій які може здійснювати банк, які спрямовані на реалізацію завдань банку, як суб’єкта ринкових відносин. Всі банківські операції поділяються на:

- Пасивні;
- Активні;
- Комісійно-посередницькі.

Пасивні операції формують банківські ресурси, завдяки їм банк отримує додаткові ліквідні кошти. Вони включають в себе:

- ✓ розміщення акцій банку,
- ✓ залучення вкладів,
- ✓ отримання кредитів від центрального банку та на міжбанківському ринку,
- ✓ випуск банківських облігацій, векселів та інших зобов'язань.

У пасивних операціях центральних банків переважають випуск банкнот, в ощадних – залучення депозитів, а от в інвестиційних – випуск та розміщення цінних паперів.

Активні операції банку спрямовані на отримання прибутку шляхом розміщення та використання наявних у банку власних та залучених ресурсів. Активні операції поділяють на обліково-кредитні, кредитні та інвестиційні. Ці операції характеризуються ризиковістю та прибутковістю. На даний час в Україні переважають кредитні операції. Обліково-кредитні операції називають операції, які пов'язані з придбанням векселів або використанням векселів, як застави. Інвестиційні операції характеризуються придбанням банками цінних паперів.

Комісійно-посередницькі операції – це операції консультативного характеру, що здійснюються на основі професійних знань персоналу, володіння новітніми технологіями. Ці операції здійснюють в інтересах клієнта. Основними видами цих операцій є розрахунково-касові операції; валютні операції; трастові.

Розрахунково-касові операції забезпечують рух грошових коштів на рахунках клієнтів банку. Вони забезпечують успішний розвиток економічних процесів на мікро- та макрорівнях.

Валютні операції – це перехід або переміщення права власності на валютні цінності. Види валютних операцій: поточні не торгівельні; поточні торгівельні; операції пов'язані з рухом капіталу.

Трастові операції надаються як фізичним так і юридичним особам, пов'язані з управлінням майном та виконання інших послуг за дорученням і в інтересах клієнтів на правах його довіреної особи. Ще їх називають як

довірчі операції, можна поділити на: персональні трастові послуги, інституціональні трастові послуги, послуги типу «майстер траст».

Дивлячись на специфіку банківських операцій суттєво було б класифікувати їх, як базові та додаткові. Якість банківських операцій полягає у продуктивному характері. Поступове нагромадження грошових коштів банки перетворюють на капітал і змушують працювати їх на користь економіки загалом. Здійснення банківських операцій спрямовує на покращення економіки країни, створює умови для нормальної господарської діяльності у різних галузях та секторах економіки. Банки виконують декілька сот послуг, різноманіття їх збільшується у сучасному господарстві.

Суть банку конкретніше можна визначити через його функції в економіці. До них ми віднесемо такі: посередництво в кредиті; посередництво у платежах; випуск кредитних грошей. Вони відображають сучасні аспекти діяльності банків.

Отже суть банку можна визначити таким чином. Банк – це юридична установа, яка виступає суб'єктом економічних відносин, та здійснює депозитні, кредитні, платіжні операції з фізичними та юридичними клієнтами, згідно законодавства України.

1.2. Економічна оцінка сутності депозитних операцій та їх значення у структурі пасивів комерційних банків

Для характеристики діяльності банку потрібно зробити дослідження пасиву балансу, тому що він показує джерела коштів і фінансові зв'язки банку. Основною ціллю аналізу пасивних операцій банку визначити результат діяльності формування ресурсної бази за зниження її вартості та підвищення фінансової стійкості.

Всі банківські ресурси відображаються в балансі пасиву банку, а структура балансу охоплює зобов'язання і капітал банку.

Ресурси банку займають частину балансу, а її розмір визначається за: політикою Національного банку України, а саме які норми обов'язкового

резервування залучених коштів; діяльність банку в фінансово-господарському секторі.

Пасиви комерційних банків – це ресурси, які формує банк для проведення активних операцій. Пасиви банківської установи групуються в такі групи : П1, П2, П3, П4, П5, П6, П7.

П1 – в даній групі не міститься чітких зобов'язань, на рахунок повернення, власниками виступають власники банку.

П2 – залишки на кореспондентських рахунках та на рахунках НБУ.

П3 – кошти на поточних рахунках, які підтримують швидку готовність для розрахунків.

П4 – короткострокові кредити та депозити отримані від інших банків та НБУ.

П5 - залишки заборгованості комерційного банку перед суб'єктами господарської діяльності й фізичними особами за короткостроковими (до 30 днів) депозитами, а також іншими депозитами, термін погашення яких припадає на найближчі 30 днів.[56с. 78]

П6 – кошти, які залишились на строкових вкладах і фізичних, і юридичних осіб, термін погашення складає більше 30 днів, ще входять сюди кредити на довгий термін отримані від НБУ.

П7 – зобов'язання за емітованими депозитними сертифікатами, облігаціями та векселями, з тривалим терміном обігу.

Дане групування пасивів дозволяє банку проаналізувати розмір поточних потреб для виконання зобов'язань.

За результатами пасивних операцій комерційні банки отримують додаткові ліквідні кошти. Ресурси банку поділяються на запозичені, власні, залучені . (див. додаток А)

Власний капітал банку складається з основного та додаткового. В основний капітал входить: нерозподілений прибуток минулих років, статутний капітал та резервний фонд. До додаткового капіталу входять загальні резерви за активами і поточні прибутки.

Нерозподілений прибуток створюється шляхом розподілу прибутку, як нерозподілена частина.

Статутний фонд формується способом відкритої передплати на акції у випадку утворення комерційного банку у вигляді відкритого акціонерного товариства. Якщо банківська установа стає закритим акціонерним товариством, то статутний фонд створюється через перерозподіл усіх акцій. Ще є випадки, коли банк утворюється, як товариство з обмеженою відповідальністю, в цьому випадку статутний фонд ділиться на частини які фіксуються в початкових документах. Тобто відбувається емісія власних акцій.

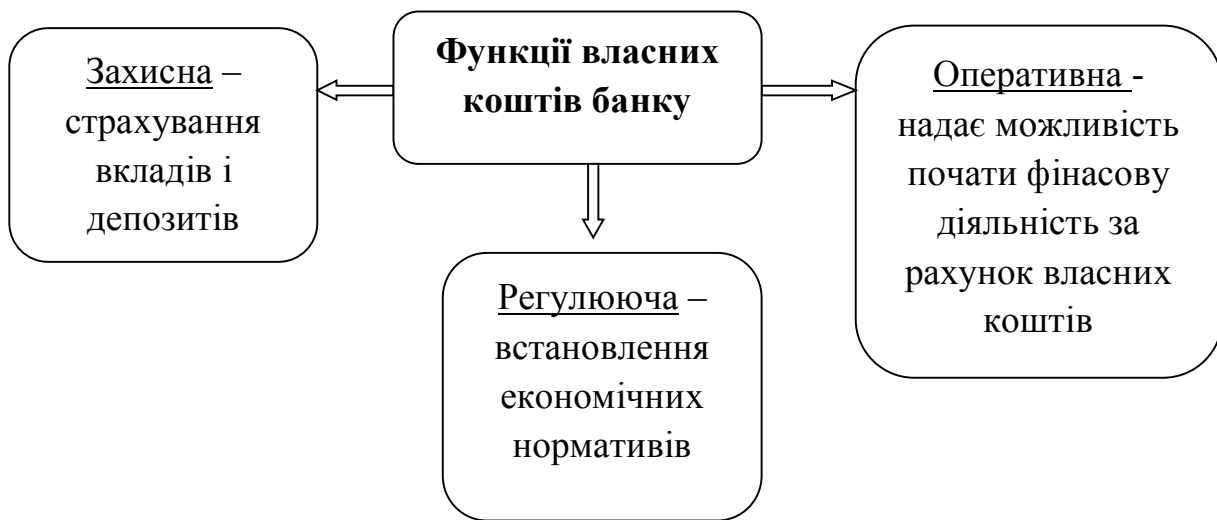
Резервний фонд банку визначається акціонерами на загальних зборах. Розмір даного фонду в основному має становити 50 відсотків від статутного капіталу. Створюється він шляхом відрахування від прибутку.

Також в банках створюються спеціальні фонди які мають змогу покривати витрати від активних операцій.

Власний капітал банку займає не велику питому вагу в сукупному капіталі, до десяти відсотків, забезпечує інтереси вкладників, страхує фінансове забезпечення своєї оперативної діяльності, надає у позику мобілізовані тимчасово вільні грошові ресурси.

Власний капітал банку виконує такі основні функції як: регулюючу, оперативну та захисну. **Рис1.2**

Рис.1.2. функції власних коштів банку [99с. 213]

Власний капітал банку розраховується за такою формулою : власний капітал банків = (Активи) — (Зобов`язання).[5]

Для аналізу банківської діяльності потрібно прослідкувати зміни власного капіталу банків за 2010-2013рр. (див.додаток Б) .

По даному графіку ми можемо побачити , що з кожним роком власний капітал банків збільшувався, а це значить , що діяльність банківських установ покращувалася з кожним роком.

Залучені пасиви комерційного банку зазвичай значно перевищують власні кошти банку і взагалі основний ресурс банку складається переважно з залучених коштів. Банківська установа залучає кошти шляхом здійснення певних операцій. На сьогоднішній день ці операції збільшуються в кількості та якості.

Залученими ресурсами вважаються грошові кошти які банк отримує від клієнтів у вигляді вкладів, вони є основною частиною ресурсів які застосовуються при виконанні активних операцій банківських установ. Ці ресурси є невід`ємним елементом грошової маси і є важливим для економіки.

Залучений капітал банківської установи складається з :

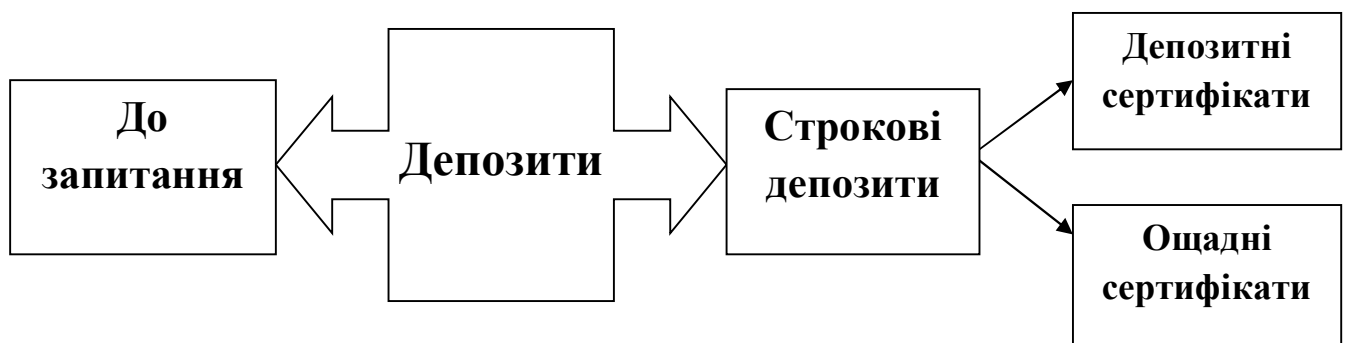
- Грошових коштів які одержані від інших банків;
- Гроші отримані від продажу та емісії боргових зобов'язань;
- Кошти які лежать на депозитних рахунках клієнтів;
- Кредити отримані Національним банком України або інших кредитних установ.

Основним джерелом залученого капіталу є депозитні операції. Суб'єктом цих операцій є банк в ролі позичальника коштів та клієнт – власник цих коштів. А от об'єктом виступають кошти які на певний період часу залучаються в банк на депозитні рахунки.

Сьогодні депозит – це кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті, які залучені банком від вкладника на умовах договору банківського вкладу (депозиту), банківського рахунку або шляхом видачі іменного депозитного сертифіката, включаючи нараховані відсотки на такі кошти. [31с.2]

На теперішній час банківська практика характеризується багатьма видами депозитів та депозитних рахунків. Класифікація депозитів відбувається за такими ознаками , як категорія вкладника та строк вкладу.

Найпоширеніший поділ депозитів розглянемо на рис1.3.

Детальніше розглянемо кожен вид депозиту. Депозит до запитання – це грошові кошти які розміщуються на поточному рахунку клієнта в банку. Ці вклади характеризуються своєю нестабільністю , а це в свою чергу обмежує можливість використання даних депозитів для інвестиційних та позичкових

операцій. Банки для заохочення клієнтів та приросту коштів на депозитних рахунках намагаються підвищити якість обслуговування та надати додаткові послуги при відсутності плати за даний вклад.

Строкові депозити - це грошові кошти які лежать на поточному рахунку в банку на певний термін , а саме не менше ніж на один місяць. Вклади на певний термін є джерелом прибутку для власників і для банків вони є кращими так як вони стабільні і зручні в банківському плануванні.

Сертифікати – платіжний засіб власника даних цінних паперів. Вони є депозитні та ощадні. Депозитні видаються юридичним клієнтам банку, а ощадні – фізичним особам. Також банк залучає клієнтів за допомогою векселів, якими користуються і фізичні , і юридичні особи. Вони мають депозитний характер цим вони схожі на сертифікати, а от їхньою відмінністю є те ,що власник може передавати його третій особі шляхом індосаменту.

Розглянемо результат діяльності банків за 01.01.2013 по 01.04.2013 за пасивами. (у млрд. грн.) **табл.1.1.**

Таблиця 1.1.

Результат діяльності банків за пасивами

Назва показника	01.01.2013	01.02.2013	01.03.2013	01.04.2013
Усього пасивів	169,8	173,3	173,8	176,7
Зобов'язання банків	957,4	966,5	962,9	970,7
Кошти суб'єктів господарювання	202,6	208,4	205,9	206,5
Строкові кошти суб'єктів господарювання	86,9	90,2	96,8	98,9
Кошти фізичних осіб	364,7	372,4	379,1	384,5

З них строкові кошти фізичних осіб	289,5	298,6	302,7	305,5
------------------------------------	-------	-------	-------	-------

Продовження табл..1.1.

З даної таблички ми бачимо, що діяльність банку покращилася станом на 01.04.2013 на 18262 мільйона гривні. Зобов'язання банків збільшилися на 13317 млн.грн. , кошти юридичних осіб збільшилися на 3977 млн.грн. , строкові кошти юридичних осіб зменшилися на 2684 млн.грн. , кошти фізичних осіб збільшилися на 20507 млн.грн., строкові кошти фізичних осіб теж збільшилися - 16260 млн.грн.

Спостерігається поступове збільшення пасивів.

Так як ресурси банку – це загальна сума коштів якими розпоряджається банк і використовує їх для реалізації операцій, то можна сказати , що вони є важливою основою економіки держави, тому що банки здійснюють господарську та комерційну діяльність .

Наприклад Ерсте Банк у 2012 році збільшив ресурсну базу на 52 відсотки завдяки вкладам своїх клієнтів.

Залучені кошти банку складають 85 процента основного ресурсу банку. З вище викладеного матеріалу ми бачимо, що депозитні операції виступають найголовнішою основою для діяльності банку. Це можна пояснити тим, що активні операції здійснюються коштами з залученого капіталу.

1.3. Характеристика основних видів банківських вкладів та фінансових умов залучення депозитів банківськими установами

Наявність достатнього обсягу грошових ресурсів банку, які включають у себе власні кошти і кошти, залучені від інших фізичних та юридичних осіб, – необхідна умова ефективної кредитної діяльності. Від величини і структури джерел формування кредитних ресурсів банків залежить їх фінансова стійкість, надійність, що в свою чергу, є важливим фактором стабільного розвитку банківської системи в цілому.

Депозити є одним з основних джерел формування ресурсного потенціалу. На сучасному етапі розвитку економіки перед банківськими установами постає проблема залучення коштів населення, що викликана значним відпливом коштів фізичних осіб з банківських рахунків внаслідок падіння довіри до банківської системи України в період кризи.

Переважна частина ресурсів комерційних банків формується за рахунок залучених та позичених коштів, а не власних. Можливості комерційних банків у залученні коштів регулюються НБУ. Так, згідно з показником платоспроможності банку, нормативне значення якого встановлює НБУ, залученні та позиченні кошти не повинні перевищувати розмір власного капіталу більше ніж у 12 разів [48с.119.].

Банківські установи залучають вільні грошові кошти юридичних та фізичних осіб шляхом виконання депозитних операцій, з допомогою яких застосовують різні види банківських рахунків.

Вклад (депозит) – це грошові кошти в національній та іноземній валюті, передані їхнім власником або іншою особою за його дорученням у безготівковій або готівковій формі на рахунок власника для зберігання на певних умовах. Операції, пов'язанні з залученням грошових коштів на вклади, мають назву депозитних.

Майже усі клієнтські рахунки називають депозитними. Депозитним може бути будь-який відкритий банком для клієнта рахунок, на якому зберігаються його грошові кошти. Рахунки які використовуються клієнтом для вкладу є : депозити (вклади) до запитання, термінові, або строкові депозити, умовні депозити.

Вклади (депозити) до запитання знаходяться у банку на поточному або розрахунковому рахунку клієнта. Вони використовуються для здійснення поточних розрахунків власника рахунку з його партнерами. Клієнт може звернутися до банку і за його вимогою гроші з рахунку у будь-який час можуть вилучитися за допомогою видачі готівки , виконання платіжного доручення чи оплати чеків або векселів. Банки для заохочення клієнтів та

приросту коштів на депозитних рахунках намагаються підвищити якість обслуговування та надати додаткові послуги при відсутності плати за даний вклад. Це може бути кредитування з поточного рахунку, а також використовують кредитні картки, так як вони є зручними в користуванні, ще можуть бути чеки та інші форми розрахунку. Вклади до запитання також включають в себе залишки на контокорентному рахунку. Операції пов'язані з веденням поточних рахунків, оплачуються клієнтом у вигляді комісії, яку стягує банк.

До вкладів до запитання прирівнюються внески з попереднім повідомленням банку про намір зняти гроші з рахунку (за умови, що термін повідомлення не перевищує одного місяця).

Строкові вклади – це кошти, які знаходяться у банку певний строк. Умовою цього депозиту є те, що гроші можуть бути зняті лише при закінченні терміну або після попереднього повідомлення до банку. Характерною ознакою строкового вкладу є те, що зняття з рахунку депозиту відбувається переказом грошей на розрахунковий рахунок або ж готівкою з каси банку. Ще характеризується він високим депозитним відсотком. Умови рівня проценту залежать від терміну та виду вкладу. Строкові вклади не можуть бути використанні для поточних платежів. Для того щоб змінити суму внеску, вкладник повинен розірвати угоду і переоформити її на такі умови, які були б йому зручніші.

Строкові вклади - джерело одержання прибутків їхніми власниками. Вони оформляються угодою між вкладником і банком. Банки самостійно розробляють форму депозитної угоди. Угода укладається в двох примірниках, один з яких зберігається у клієнта, а інший – у банку. В угоді передбачається сума внеску, термін, протягом якого внесок зберігатиметься у банку, розмір депозитного процента, обов'язки та права вкладника і банку, відповідальність сторін за недотримання умов депозитної угоди. Деякі банки встановлюють мінімальний розмір строкового вкладу, величина якого залежить від орієнтації банку на відповідного вкладника (дрібного,

середнього, великого). Станом на 23 червня 2012 року ми бачимо приріст обсягів депозитів до запитання , обсяг вкладів які тривають терміном до одного року , а також від одного року до двох років збільшувалися але не так швидко. А от депозити ,які перевищували термін від двох років почали зменшуватися.(див.додаток В)

Значний резерв потенційних кредитних ресурсів, що мобілізуються комерційними банками, є на руках у фізичних осіб.

З 21 вересня 2012 року діяльність системи гарантування вкладів регулюється Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Основним завданням Фонду є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку. Фонд гарантує кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом.

Депозити фізичних осіб класифікуються таким же чином, як і депозити юридичних осіб. У банківській практиці України депозити фізичних осіб поки що об'єднують поняттям „ощадні вклади ” і класифікують за формою вилучення коштів як депозити на визначений термін.

Ощадні вклади служать їх власникам для нагромадження грошових заощаджень і підтверджуються видачею їм на руки вкладних документів (ощадних книжок). Кошти на ощадних вкладах зберігаються в банках тривалий період і є стабільними ресурсами для довгострокового кредитування банківських клієнтів.

Депозити до запитання фізичні особи відкривають у банках найчастіше у вигляді поточних рахунків, карткових рахунків, ощадних вкладів до запитання. До строкових депозитів відносяться різні види строкових ощадних і цільових вкладів.

Поточні рахунки відкривають в установах банків фізичним особам для проведення розрахунків у національній валюті між собою та з юридичними особами.

Виконання операцій на поточних рахунках здійснюється в безготівковій та готівковій формах на підставі відповідних документів.

Комерційні банки приймають від фізичних осіб ощадні вклади до запитання, строкові, цільові та інші.

Вклади, за якими строк зберігання наперед не визначений, сума якого може бути видана у будь-який час на першу вимогу вкладника, мають назву до запитання.

Створення вкладних рахунків до запитання здійснюються на підставі договору, який укладається між банком та власником грошових коштів при наявності ідентифікаційного номера Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів.

Проценти нараховуються за термін, протягом якого вклад зберігається в банку. Видача доходу (процентів) проводиться згідно з умовами договору – щомісяця (щокварталу) чи при закритті рахунку.

Фінансові умови залучення депозитів банківськими установами тісно пов'язані з депозитною політикою банку. Депозитна політика комерційного банку – це стратегія і тактика банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення найефективнішої комбінації їх джерел. Оптимізація депозитної політики банку – не просте завдання, при його вирішенні необхідно врахувати інтереси економіки країни в цілому, комерційного банку як суб'єкта економіки, клієнта і персоналу банку. Цілком зрозуміло, що їх інтереси далеко не завжди збігаються, тому оптимальна політика має на меті перш за все узгодити їх. Депозитна політика підпорядковується загальним банківським вимогам, тобто поєднанню ліквідності, дохідності й ризику. Можна навести загальні критерії оптимальності депозитної політики:

- зв'язок депозитних, кредитних та інших операцій банку між собою для підтримки його стабільності, надійності, фінансової стійкості;

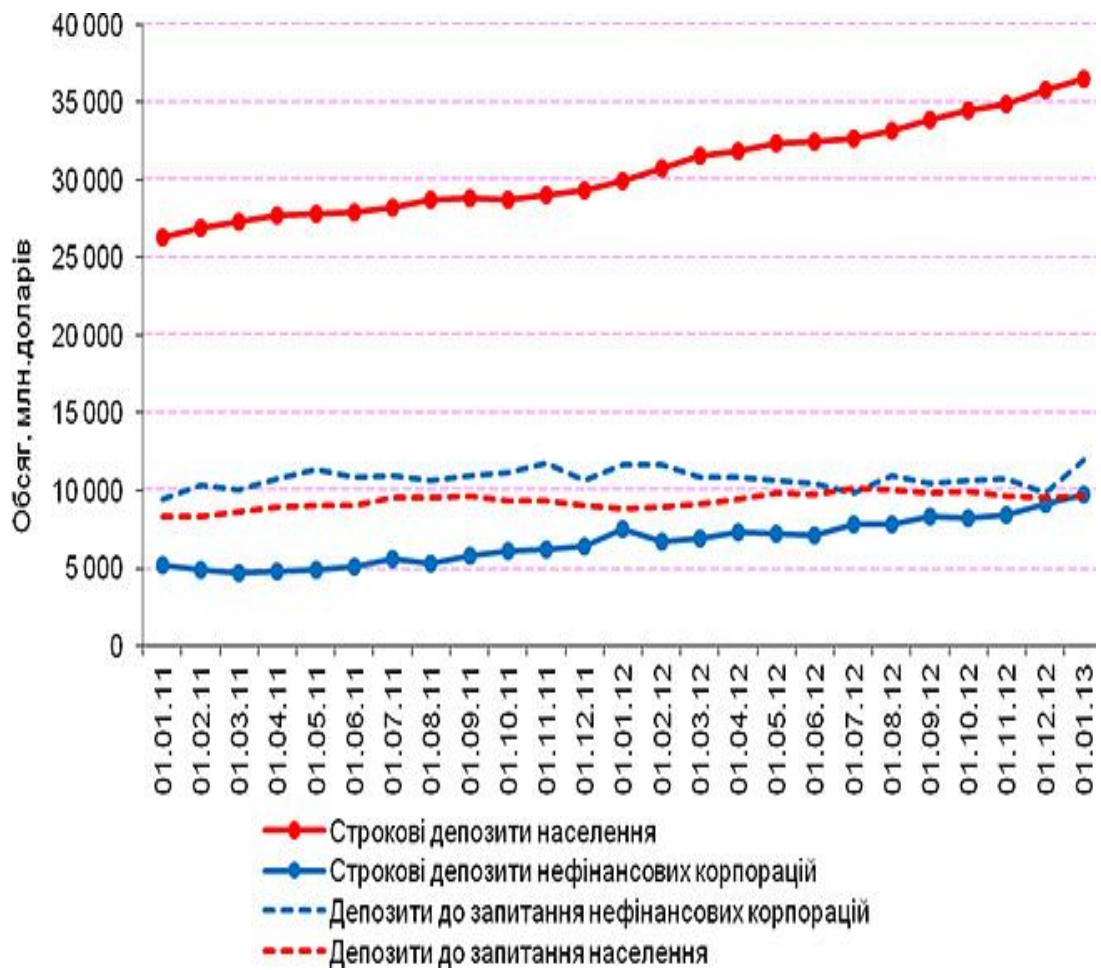
- диверсифікація ресурсів банку з метою мінімізації ризику;
- сегментування депозитного портфеля (за клієнтами, послугами, ринками);
- диференційований підхід до різних груп клієнтів;
- конкурентоздатність банківських депозитних продуктів тощо.

Специфічні критерії оптимізації депозитної політики визначаються кожним банком індивідуально (залежно від розміру банку, кваліфікації його персоналу, собівартості операцій і послуг, що ним виконуються).

У роботі комерційних банків із залучення депозитів (вкладів) важливу роль відіграє процентна політика, оскільки одержання доходів від вкладених коштів є для клієнтів суттєвим стимулом до активізації внесків. Процентна політика є одним з показників надійності і стабільності ресурсної бази комерційного банку і повинна вкладатися в рамки двох протилежних граничних вимог: по-перше, процентна ставка за депозитами повинна бути достатньо привабливою для потенційних вкладників; по-друге, процентна ставка не повинна різко перевищувати нижню межу процентної маржі між активними і пасивними операціями банку.

Для залучення депозитів до банків Національний банк України зробив антиінфляційну політику, шляхом стримання росту надлишкової грошової маси, а в наслідок цього процентні ставки піднялися. За рахунок підвищення процентної ставки люди понесли гроші до банків. За даними Національного банку України портфель вкладів населення протягом року зріс приблизно на 20 відсотків. Банки які не змогли залучити грошові кошти, скоротили свій депозитний портфель. Але це відбулося лише у шістьох банках з 31, які входять до рейтингу «Реальної економіки» (рис 1.4)

Рис 1.4 Депозити в розрізі термінів [5]

Можна зробити висновок про те, що більш стійкі у фінансовому плані банки, які турбуються про підтримку своєї ліквідності і платоспроможності, пропонують процент за депозитами не вищий за середньогалузевий (зазвичай, середньогалузевим береться процент за вкладами в Ощадному банку).

Рівень доходів за різноманітними видами депозитних рахунків різний. Нижчі проценти комерційні банки сплачують за рахунками до запитання. Відсутність або незначні доходи стимулюють власників рахунків до запитання скорочувати до мінімуму залишки коштів на них, тому деякі банки намагаються стимулювати клієнтів виплатою премій або безплатним обслуговуванням цих рахунків. При встановленні розміру процентної ставки за строковими депозитами визначальним чинником є термін, на який

розміщені кошти. Що триваліший термін, то вищі процентні ставки. Процентна ставка за строковим депозитом може залежати і від частоти виплати доходу (що рідше здійснюються виплати, то вищий рівень процентної ставки) [72]

Також важливе значення відіграє політика банку щодо дострокового припинення договору, має поєднувати в собі інтереси не тільки банку, але й клієнта. Неприятливі для клієнта умови дострокового повернення вкладу, які закладено депозитному договорі, можуть відштовхнути потенційних споживачів депозитних послуг. Ефективне вирішення цієї проблеми можливе при балансуванні інтересів сторін депозитної угоди. З точки зору лояльності банку до випадків передчасного зняття коштів з депозитного рахунку існує два підходи: жорсткий та помірний. Прикладом жорсткого підходу може бути пункт депозитного договору при достроковому знятті коштів з клієнта стягується 2 проценти від суми вкладу в доход банку і за поточний період проценти не нараховуються в умовах економічної нестабільності, слабкої довіри до фінансово-кредитних установ подібне становище відштовхує потенційних клієнтів і, відповідно, ніяк не сприяє зміцненню ресурсної бази банку.

Привабливим, лояльним для потенційних клієнтів підходи слід вважати виплату процентів за зменшеною, порівняно з договірною, ставкою за фактичний термін розміщення коштів в установі банку. В іншому випадку можлива виплата вкладнику нарахованих процентів за зберігання вкладу протягом повних місяців, а за місяць, протягом якого було розірвано угоду – проценти нараховують як за вкладом „ до запитання ”.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Розглянувши детально теоретичні основи реалізації депозитних операцій комерційних банків, можна зробити висновок науково-теоретичного характеру.

Банки у грошово-кредитній системі відіграють провідну роль. Виникнення банків та розвиток банківської справи сприяла потреба ринку в

посередницькій діяльності для обміну грошей та здійснення торгівельних операцій. Розвиток банківських операцій посилюється одночасно з розвитком торгівлі.

На сьогоднішній день банки поділяються на центральні та комерційні. Класифікація комерційних банків відбувається за різними ознаками і критеріями. Банківські установи здійснюють широкий спектр операцій.

В Законі України «Про банки і банківську діяльність» чітко зазначено, які операції має виконувати універсальний банк.

Так як пасивні операції формують ресурсну базу банку, то можна впевнено сказати, що вони є основними операціями.

Пасивні операції мають такі елементи: залучення вкладів, отримання кредитів від інших банків, розміщення акцій банку, емітування банківських облігацій, векселів та інших зобов'язань.

Основний поділ депозитів це - депозити до запитання та строкові депозити. Кожен з цих депозитів має свої подібні та відмінні риси. Головною їхньою схожістю є те що кошти залучаються в банк і власник коштів отримує за це плату у вигляді процента.

Депозити є важливим і основним джерелом поповнення залученого капіталу банку, їхня структура рухлива і залежить від грошового ринку.

Сутність депозитної операції полягає в залученні до банку грошових коштів юридичних та фізичних осіб для дальшого розміщення грошових коштів на власний рахунок та під власний ризик.

З кожним роком залучення коштів до банку відбувається все тяжче так як населення втрачає довіру до банківських установ. Та банки не зупиняються на досягнутому.

Реалізація депозитних операцій банку здійснюються на основі законодавчих актів та положень. Кожен банк пропонує свої вимоги та умови до вкладників.

Залучення вкладів відбувається шляхом нарахування вигідних відсотків, укладання договору який би був зручний як для вкладника так і

для банку. Банки створюють вигідні умови для вкладників ,щоб отримати прибуток.

РОЗДІЛ 2 .ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

2.1. Оцінка змісту основних етапів реалізації банківськими установами депозитних операцій та порядок ведення депозитних рахунків.

Згідно з даними НБУ, за станом на 01.01.2013 р., ліцензію на здійснення банківських операцій в Україні мали 176 банків. У стадії ліквідації перебували 22 фінустанови. Обсяг активів вітчизняної банківської системи за минулий рік зріс на 6,9% та на звітну дату становив 1 127,2 млрд. грн. [21 с.3]

Для здійснення будь яких банківських операцій банк повинен після реєстрації отримати ліцензію, подавши заяву та певні документи до Національного банку України.

Станом на 01.01.2013 року акумульовані банком кошти збільшилися на 6.6 % і загалом склали 957,9 мільярди гривень. Щодо банківського капіталу , то він збільшився до 169,9 мільярда гривень .

Прибуток банківських установ в Україні за 2012 рік склав 4,9 мільярда гривень. Для порівняння можна зазначати, що в 2011 році банки зазнали збитків в розмірі 7,7 мільярда гривень.

Кожен банк продумує свою стратегію та тактику для залучення грошових коштів вкладників, це так звана депозитна політика кожного банку. Банк повинен чітко визначити мету та інструмент її реалізації. Депозитна політика повинна передбачати узгодження інтересів економіки країни, інтереси клієнтів банку та інтереси самої ж банківської установи, а ще персоналу банку. Дана політика повинна взаємодіяти з ліквідністю, дохідністю та ризиком. Кожен банк зобов'язаний здійснювати ефективну та якісну політику, довести основну її позицію до відома основних її виконавців.

Основою депозитної політики є банківська стратегія , для її реалізації повинен бути чіткий механізм фінансового менеджменту.

На оптимальну депозитну політику комерційного банку впливає грошово-кредитна політика та фіскальна політика НБУ.

На сьогоднішній день існує жорстка конкуренція між банками, тому кожен банк веде боротьбу за клієнта і для цього він повинен детально аналізувати свою політику, здійснюється даний аналіз за допомогою таких критерій:

- Імідж банківської установи;
- Взаємодія з клієнтом;
- Потреби клієнтів;
- Політика конкуруючого банку;
- Депозитний продукт.

Банківські депозитні послуги включають в себе :

- Залучення коштів у депозити ;
- Відкриття поточних рахунків та їх ведення ;
- Розміщення залучених у депозити, а також на поточних рахунках коштів.

Правила здійснення депозитних операцій загальнообов'язкові для всіх банків і регулюється положенням «про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами».

При залученні вкладів, як юридичних так і фізичних осіб відкривається строковий депозитний рахунок, а також укладається депозитний договір з умовою повернення депозиту в тому порядку як зазначено в угоді.

Після укладення договору між банком та клієнтом виникають правові відносини, банк дає гарантію збереження вкладної таємниці.

Депозитний договір дає змогу банку користуватися коштами клієнта та право вкладнику отримати свої гроші в визначений строк, а ще одержати відсотки за користування вкладу.

Предметом даної угоди є умови, які характеризують депозитні операції банку які він надає вкладнику.

Договір друкується у двох примірниках. Вони підписуються та закріплюються печатками, якщо депозит оформляє фізична особа, то печатку ставить лише банк, а юридичній особі – закріплюється печатками банку та клієнта.

Після повного оформлення угоди один примірник видається клієнту, а інший залишається в банку. Якщо термін договору закінчується і ніхто зі сторін не розірвав його, то він продовжує діяти на тих же умовах.

Дані які повинні містити в собі договір:

- Назва та адреса банку;
- Назва та адреса клієнта;
- Дата оформлення договору;
- Сума депозиту;
- Дата повернення коштів вкладнику;
- Процентна ставка депозиту
- Підписи сторін.

Вкладнику відкривається рахунок на який він зобов'язаний вчасно перерахувати кошти, а банк зобов'язаний прийняти на рахунок кошти та нарахувати відсотки, забезпечити зберігання повної суми та повернути даний вклад у визначений термін або ж при пред'явленні заяви повернути достроково. У вкладника є можливість докладати гроші до вкладу, знімати відсотки достроково, якщо це передбачено в договорі. Банківська таємниця по договору має зберігатися з обох сторін.

Мінімальна сума першого внеску встановлюється банківською установою.

Фізична особа може оформити довіреність на третю особу або заповідальне розпорядження. Це означає, що знімати кошти може не лише власник, а й довірена особа. Приклад депозитного договору (див. додаток Д)

Для здійснення операцій з строковими депозитами, банк повинен відкрити балансовий рахунок, куди буде приймати кошти клієнта. Цей рахунок має назву депозитний, він відкривається, як юридичним так і

фізичним особам , на ньому розміщуються вільні грошові кошти вкладників та нараховані відсотки за вкладом.

Рахунок відкривається після укладеного договору між банком та вкладником на термін, який визначений в договорі. Кошти на даний рахунок перераховуються з поточного рахунка господарських суб'єктів. Рахунок може бути відкритий лише на одну особу.

Вкладні рахунки або ощадні вклади банки відкривають фізичним особам. Клієнтами які вкладають грошові кошти в банк можуть бути резиденти та не резидентами України.

При відкритті рахунка, клієнту видається вкладний документ. Це може бути ощадна книжка , сертифікат або інший документ який засвідчує укладення договору.

Після того як термін зберігання коштів, який зазначений в угоді закінчився, гроші вкладного рахунку перераховуються на розрахунковий.

Вклади «до запитання» вважаються для банків нестабільними і обмежують термін та сферу використання коштів вкладника. Тому процентна ставка за даними депозитами менша. Комерційні банки можуть вимагати від клієнтів, які мають такі рахунки , підтримання на ньому певну суму , яка заздалегідь обумовлена між сторонами.

Строкові депозити носять довгостроковий характер, відсотки по ньому високі, у зв'язку з тим що банк може використовувати кошти тривалий час, в наслідок чого збільшує обсяг кредитних операцій.

Банками відкриваються ще так звані гібридні депозитні рахунки, вони поєднують в собі ознаки , до запитання та строкових вкладів. Їх умовно поділяють на дві частини : прибутково-витратна, строково-накопичувальна. Прибутково-витратна відноситься до депозитів до запитання, а строково-накопичувальна – строкові.

Відсотки за депозитами нараховуються з дня внесення коштів на рахунок. Депозитні рахунки відкриваються не лише в національній валюті, а й в іноземній. Використовуються ще елінгові депозитні рахунки. Суть цього

рахунку полягає в тому, що клієнт може змінювати валюту вкладу. Здійснюється це за таким механізмом: клієнт розміщує депозит в національній валюті, банківська установа кожного дня дає клієнту котирування валют, які є основними. Клієнт знаючи курс валют, за власним бажанням може змінити валюту рахунку і еквівалент депозиту розміщує на певний термін. Додатковий дохід отримує вкладник з різниць курсу та відсоткової ставки.

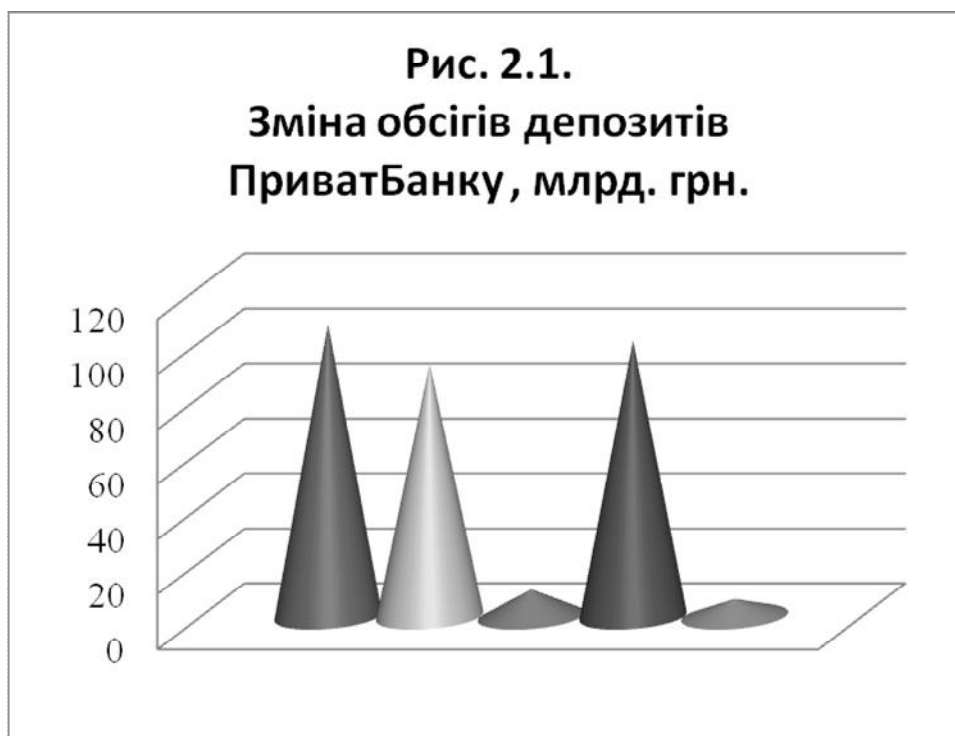
Кожен банк має свою депозитну продукцію, загалом вона однакова але з різними умовами реалізації. Розглянемо основні етапи реалізації депозитних операцій на прикладі декількох банків, які є лідерами за обсягами депозитів фізичних осіб станом на 01.01.2013 року.

Це такі системні банки: ПриватБанк, Ощадбанк, Укрексімбанк, Райффайзен Банк Аваль, Дельта Банк. (див. Додаток Е). Ми можемо побачити всіх лідерів та відсоток депозитів в банках.

На діаграмі чітко видно, що головним лідером є ПриватБанк, так як він залучив 23,4 % коштів населення. Потім послідовно відсоток зменшується у всіх інших банках. 20 банків які є лідерами за обсягом роздрібних депозитів контролюють 78 % ринку депозитів.

Загальні положення розміщення депозитних вкладів фізичних осіб в ПриватБанку полягають в тому що вкладник передає кошти банку на основі заяви. Банк оформляє депозит за допомогою системи дистанційного обслуговування, вкладник подає заявку на відкриття депозитного рахунку. ПриватБанк видає платіжну картку, яка є безкоштовною для клієнта, на неї нараховуються відсотки. Обслуговується вона згідно тарифів банку. Якщо клієнт користується трьома і більше продуктами банку, то банківська установа дає ще 5 % річних до депозиту. Для безпеки вкладу клієнта фотографують та заносять всі дані в єдину клієнтську базу банку. При закінченні терміну вкладу, депозит пролонгується у випадку не звернення клієнта до банку. Повідомляється вкладнику про це у вигляді sms

повідомлення на номер який вказаний у клієнтській базі. Зміни депозитного портфеля розглянемо на **рис.2.1.**

2009 рік обсяг депозитів склав 6,3 млрд. грн. ; 2010 рік – 100,3 млрд. грн.; 2011 рік – 9,8 млрд. грн.. ; 2012рік – 91,8 млрд. грн. ; 2013рік – 106,3 млрд. грн..

Ми бачимо, що приріст депозитного портфелю сягає 15,8%, банк досягає успіху завдяки надійності , якісних продуктів та хорошого обслуговування.

Ощадбанк залучає кошти у національній та іноземній валюті. Пропонує клієнтам відкриття депозитного рахунка з можливістю поповнення щомісячно або щоквартально, а також при закритті рахунка приєднати всі начисленні відсотки до загальної суми. Для відкриття такого рахунку необхідно укласти договір з банком та надати певні документи : паспорт , ідентифікаційний код. Процентна ставка відрізняється в залежності від регіону. Депозитний портфель Ощадбанку теж досяг приросту у вигляді 41,5% . Станом на 01.01.2012 року обсяг депозитів сягав 31682 млн. грн. , а 01.01.2013 року 44841 млн. грн.

Даний банк характеризується широкою мережею відділень по всій країні і тривалим періодом присутності на українському ринку.

Укрексімбанк пропонує клієнтам дистанційне управління рахунком, кредитну лінію під заставу депозиту. В банку присутня програма лояльності для постійних клієнтів. Пропонується вклад в швейцарських франках.

Для того, щоб відкрити депозитний рахунок в акціонерному товаристві Укрексімбанк, юридичній особі потрібно надати пакет документів у такому вигляді:

- Письмове звернення до банку у довільній формі , щодо відкриття даного рахунку , де зазначаються умови, які були б зручні для клієнта. Чітко зазначається сума вкладу, вид вкладу, умови виплати процентів;
- Анкета клієнта;
- копію належним чином зареєстрованого установчого документа (статуту/засновницького договору/установчого акта/положення), засвідченої органом, який здійснив реєстрацію, або нотаріально. Положення юридичних осіб публічного права, які затверджуються розпорядчими актами Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, засвідчення не потребують. Юридичні особи публічного права, які діють на підставі законів, установчий документ не подають;
- копію довідки про внесення юридичної особи до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, засвідченої нотаріально або органом, який видав довідку, чи підписом уповноваженого працівника Банку;
- копію документа, що підтверджує взяття юридичної особи на облік відповідним органом державної податкової служби, засвідченої органом, який видав документ, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника Банку[<http://www.eximb.com>].

Відкриття вкладних рахунків фізичним особам в Укрексімбанку відбувається після подання клієнтом в банк таких документів: паспорт, анкета клієнта та ідентифікаційний код. Потім укладається договір між банком та клієнтом.

Цей банк звертає увагу на те, що сто відсотків акцій належать державі, дивує своїм широким асортиментом депозитних послуг. При оформленні депозитного договору клієнту видається платіжна картка міжнародного зразка. Депозитний портфель Укрексімбанку набув приросту – 2,1 %.

[Райффайзен Банк](#) Аваль пропонує клієнтам відкрити депозитні рахунки в доларах США, євро та в національній валюті.

Для відкриття такого рахунку фізичній особі потрібно надати паспорт або документ який його замінює та ідентифікаційний код клієнта.

Банк дозволяє використовувати повторно відкритті рахунки для нових вкладів. Пропозиції є вигідними для вкладників, банківські працівники допомагають клієнту обрати зручний вид депозиту, враховуючи всі потреби вкладника.

Для корпоративних клієнтів банк пропонує депозити на короткий строк де клієнт може розмістити свої вільні грошові кошти від трьох днів. Вигідні умови, допомогли банку залишитися на лідерних позиціях і отримати приріст в 0,6 %.

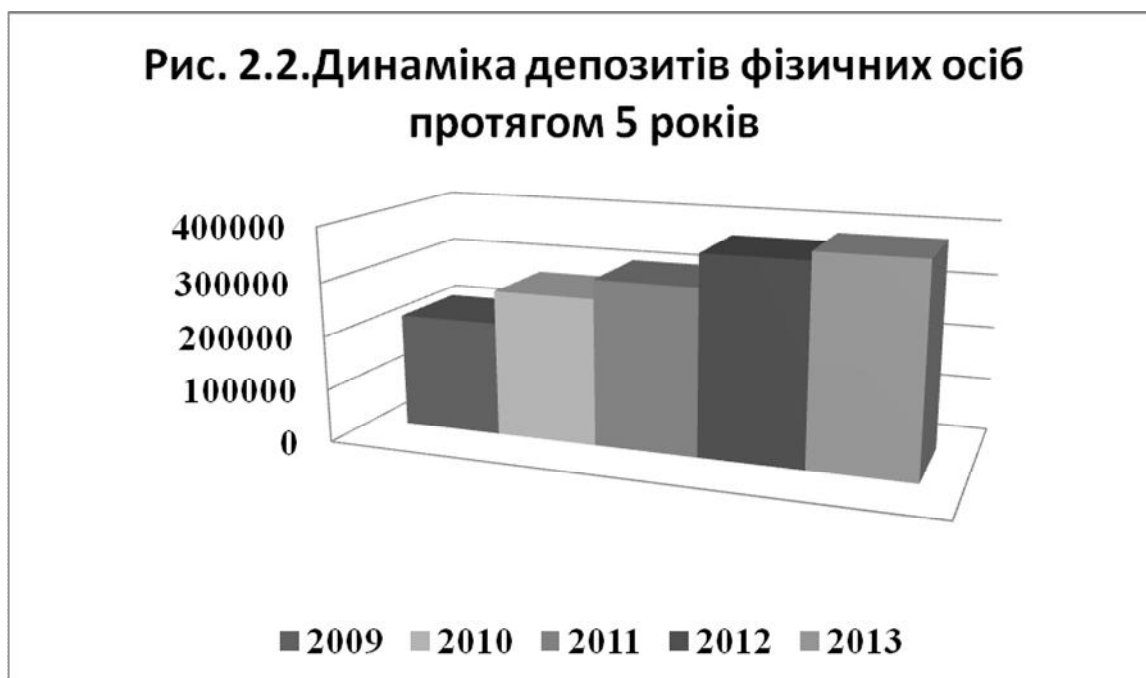
Пропозиції Дельта банку дивують своїх клієнтів, а саме досить високим відсотком за вклад.

Для відкриття депозитного рахунку клієнт подає паспорт та довідку по отриманні ідентифікаційного коду, потім укладається договір між вкладником та банком.

Зацікавило клієнтів те, що можна розмістити вклад через інтернет в режимі он-лайн. Спершу оформивши картку «ощадна картка №1» в тій валюті, в якій буде розміщений вклад. Дана картка дозволяє керувати та контролювати власні кошти, а також містить в собі поточний рахунок 2620.

Гнучкі та вигідні умови для вкладників допомогли банку , за рік, досягти 66,1% приросту.

Динаміка депозитів фізичних осіб з 2009 року по 2013 рік на рис. 2.2

На даному рисунку спостерігається збільшення депозитів з кожним роком. За 2009 рік – 214098; 2010 рік – 275093; 2011 рік – 310390; 2012 рік – 369364; 2013 рік – 384768.

Лютий 2013 року для банківських установ характеризувався збільшенням депозитів резидентів. Депозити надходили до банків в національній валюті в основному від сектору домашніх господарств, а от нефінансові корпорації зменшували свої залишки на рахунках в банку.

Залучені кошти від резидентів , станом на 01.03.2013 року становили 588,7 млрд. грн. Можна спостерігати збільшення за місяць яке відбулося на 0,9% або 5,1 млрд. грн. Збільшення залишків депозитів резидентів відбулося виключно на рахунку у національній валюті – на 7,8 млрд. грн. [вісник НБУ 2013]. Якщо рахувати річний приріст депозитів, то він збільшився на 0,2 процентного пункту.

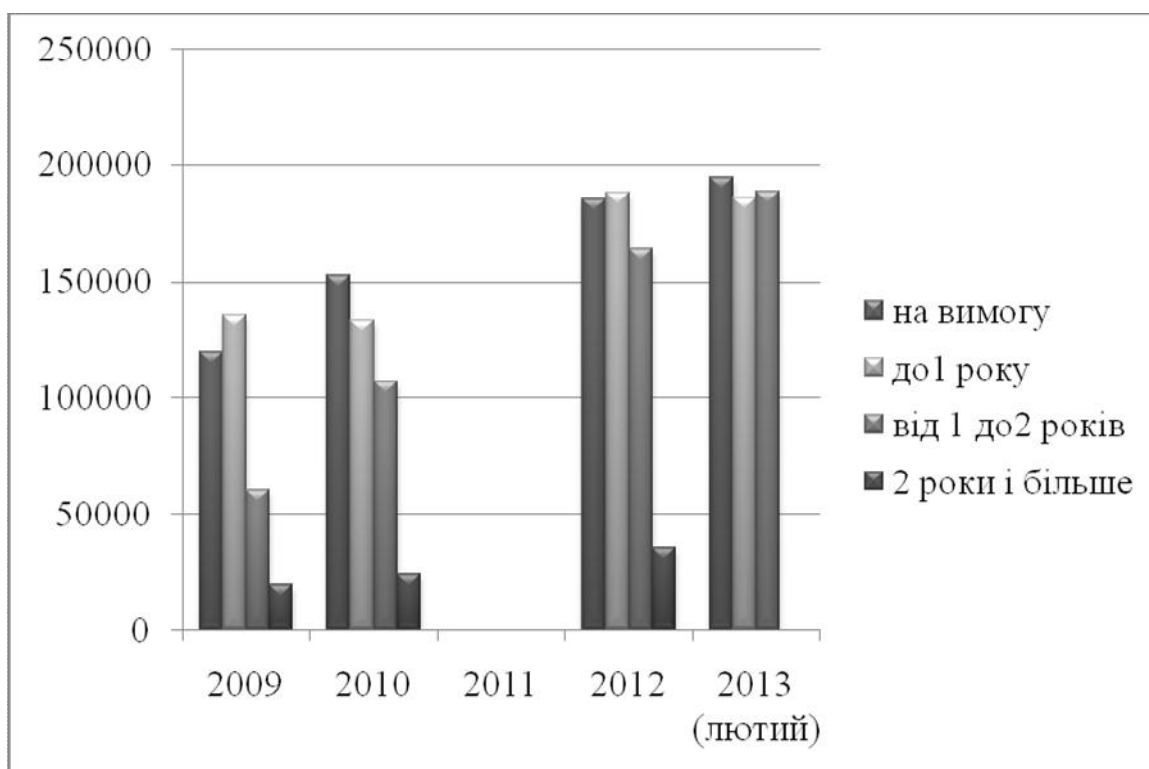
За місяць найбільше депозити зросли терміном від 1 до 2 років і сягають 19,8 млрд. грн. А от депозити, які терміном більші двох років зменшилися на 16,6 млрд. грн..

Депозити в іноземній валюті для домашніх господарств були не такі привабливі і тому скоротилися на 1,5 млрд. грн. за місяць.

В Україні, клієнти банків , надають перевагу строковим депозитам і вони складають 389,8 млрд. грн. , а поточні депозити – 193,8 млрд. грн.

Структуру депозитів за терміном протягом 5 років розглянемо на **рис. 2.3.**

Рис. 2.3. структура депозитів за строком

Депозити в національній валюті сягали досить високих темпів приросту і становлять 56% депозитного портфелю України. Вклади в іноземній валюті – 44%.

Щодо депозитного портфелю юридичних осіб , то депозити в національній валюті теж досягли збільшення. (див. Додаток Ж).

Домашні господарства вкладають свої кошти в основному в гривні та в доларах США. (див. додаток З).

Основними критеріями, які відіграли роль у прийнятті рішення вкладників щодо розміщення депозитів у цих банках стали [67.с.33]:

- ❖ висока корпоративна культура;
- ❖ гнучка та асортиментна політика;
- ❖ довгострокові програми лояльності;
- ❖ можливості дистанційного обслуговування;
- ❖ якість обслуговування;
- ❖ розгалужена система обслуговування;
- ❖ якісна депозитна політика.

В загальній нові депозити в банках досягли 115.2 млрд. грн. Вкладення коштів в банк зросли як від юридичних так і від фізичних осіб.

2.2. Особливості процентної політики комерційних банків в Україні у процесі здійснення депозитних операцій.

Процентна політика центрального банку — це інструмент грошово-кредитної політики, який є широко відомим і застосовується центральними банками практично всіх розвинених країн.[66 с.334]

Облікова ставка центрального банку впливає на всі операції комерційного банку. При підвищенні облікової ставки банки підвищують процент за депозит. Ці умови сприяють небанківському сектору розмішувати свої вільні грошові кошти на депозитних рахунках під вигідний відсоток. Облікова ставка НБУ станом на 01.02.2013 становила 7,5% річних.

Депозитна ставка часто нижча за облікову ставку та є такі випадки, коли ситуація змінюється на це впливають такі чинники, як попит і пропозиція грошових ресурсів на ринку, конкурентоспроможність банку.

НБУ здійснює депозитні операції з банками, залежно від процентних ставок, які визначаються залежно від порядку залучення коштів. Важливим важелем грошово-кредитної політики Національного банку України, є зміна норм обов'язкового резервування. Норми резервних вимог мають непрямий

вплив на проценту політику комерційних банків, так як банківські установи формують свої депозитні та кредитні портфелі, враховуючи норми відрахувань, які встановив НБУ. Диференціація норм обов'язкових резервів відбувається в залежності від строків зберігання коштів у вкладах. Практика закордонних банків теж використовує метод диференціації при визначенні обов'язкового резервування. Бундесбанк у Німеччині практикує таку систему резервування як : по строковим депозитам не більше 20%, по ощадних вкладах не більше 10%.

Управління залученими ресурсами відбувається ціновими методами.

Процентна ставка за депозитами – це процент який виплачує банк, вкладнику за користування коштами клієнта. Розмір даної ставки визначається в договорі. Залежить депозитна ставка від валюти вкладу, терміну, суми депозиту та мінімальних поповнень, вид вкладу, а ще від порядку виплати процентів.

Нарахування відсотків відбувається з наступного дня вкладу і закінчується в переддень повернення депозиту.

Виплачуються проценти за вкладом, шляхом нарахуванням їх на поточний рахунок клієнта. Коли кошти вносяться на вкладний рахунок , депозит враховується на всю суму його паритету. Існують такі методи виплати відсотків:

- за період – відсотки сплачуються депоненту по закінченню терміну депозиту.

- на період – відсотки сплачуються авансом , в момент внесення коштів на депозит

На депозитному ринку проявляється конкуренція між банками, вони прагнуть залучити до себе вільні грошові кошти як фізичних так і юридичних осіб, пропонуючи їм високі відсоткові ставки. Вкладники враховують такі критерії банку :

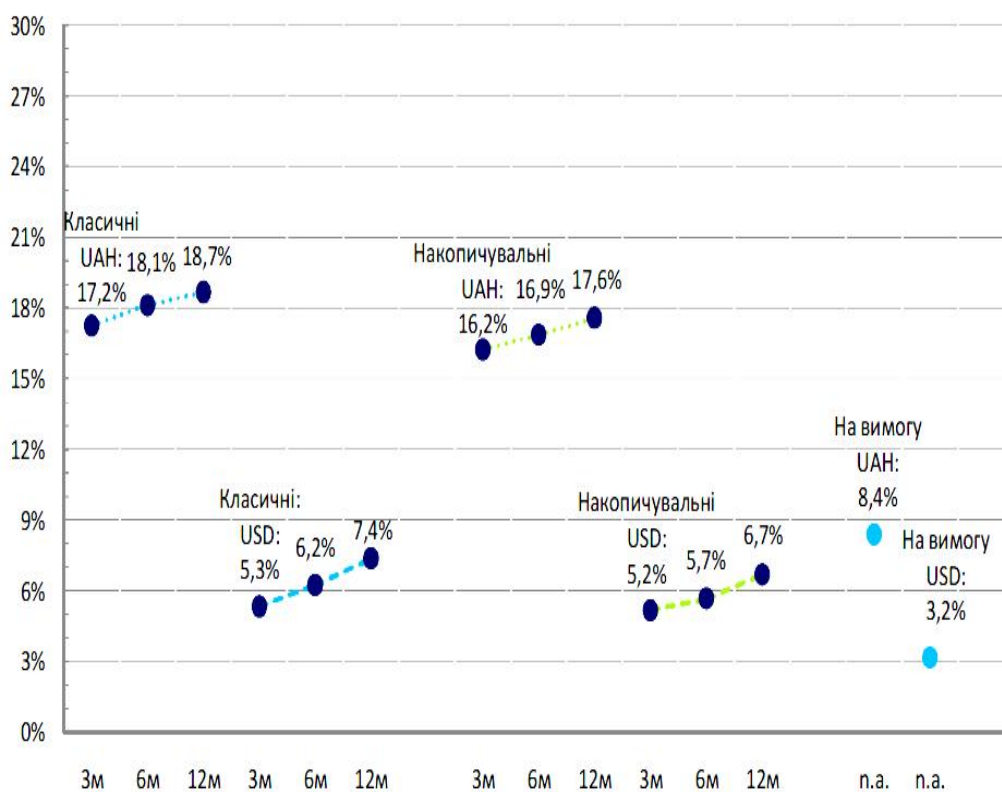
- Надійність;
- Рівень відсоткової ставки;

- Якість обслуговування.

Рівень депозитних ставок залежить від соціальних, політичних та економічних чинників. Спостерігається закономірність зростання процентів за вкладками в грудні у зв'язку з новорічними святами. Банки використовують свята для збільшення збуту депозитної продукції.

За кожним видом вкладу встановлюється певна відсоткова ставка. Розглянемо детально на графіку середні ставки за роздрібними депозитними продуктами (ТОП-25 банків), 01.03.2013 р. (рис2.4)

Рис. 2.4. середні ставки за роздрібними депозитними продуктами (ТОП-25 банків), 01.03.2013 р [5]

На даному графіку ми бачимо, що тримісячні відсоткові ставки у гривні є нижчі ніж ставки за 12 місяців. В частині доларових депозитів ситуація спостерігається така ж сама, за 3 місяці ставка менша ніж за 12 місяців.

Розмір процента регулюється співвідношенням попиту та пропозиції позичкового капіталу.

Депозитні ставки не регулюються і встановлюються самостійно відділом менеджменту в банку.

Ціна за депозитним зобов'язанням утворюється аналізуючи співвідношення між депозитною ставкою, що показує ринкову вартість депозитних ресурсів та витратами банку які йдуть на обслуговування депозитних рахунків. Чим більші операційні витрати банку за рахунок тим нижча ставка за депозит. Інколи банк може перекласти на клієнта свої витрати з обслуговування депозитного рахунку. Він стягує фіксовану комісійну винагороду, або ж встановлює ціну за кожну проведену операцію за даним рахунком.

Фундаментальним чинником при формуванні депозитних ставок є базова ринкова ставка, вона показує мінімальний рівень прибутковості, що може зацікавити інвестора при внесенні своїх коштів у банк.

Рівень ринкової ставки можна обчислити за формулою Фішера(2.1.)

$$k = r + x^* + p + m, \quad (2.1)$$

де k – рівень процентних ставок що спостерігаються на ринку

r - реальна процентна ставка;

x^* - очікуваний рівень інфляції;

p - надбавка (премія) за кредитний ризик, тобто за ризик втрат через неповерення коштів;

m - надбавка (премія) за процентний ризик, тобто ризик втрат унаслідок зміни ринкового рівня процентних ставок. [83 с. 170]

Реальна відсоткова ставка для будь-яких вкладень — це ставка на майбутній період, і в момент інвестування вона не відома, отже, розрахунки відсоткових ставок за депозитом ґрунтуються на оцінці чи прогнозі рівня реального економічного росту, який очікується на період вкладення коштів.

[36 с. 231]

Процентна ставка поділяється на номінальну і реальну, вони між собою пов'язані. Номінальна ставка – це ставка яка склалася на ринку.

Відсоткова ставка ще може бути фіксованою або плаваючою. Основною ознакою фіксованої ставки є те, що вона є незмінною при залученні чи розміщенні депозиту до закінчення терміну. Дана ставка завжди використовується в депозитах на короткий термін.

Плаваюча ставка протягом всього терміну депозиту може змінюватися. Такі ставки пов'язують з ставками LIBOR. Британські банки кредитують першокласних клієнтів за такими ставками – середня ставка. Ще існує ставка LIBID – першокласні банки залучають кошти такою ставкою.

Часто банки зустрічаються з такими проблемами, як погана репутація та не стабільність на ринку, в таких випадках для залучення клієнтів, вони пропонують високі депозитні ставки. В таких ситуаціях менеджмент банку має чітко знати напрям та обсяг розміщення коштів та їх дохідність. При високому підвищенні ставки за відсутності прибуткових напрямів розміщення залучених коштів, може привести до від'ємного спреду, а це означає, що діяльність банку - збиткова.

Для того щоб нарахувати відсотки за депозитом існують формули: просто процента та складного:

Формула простого процента (2.2.):

$$S = P \times \left(1 + \frac{I \times t}{K \times 100}\right) = P + \frac{P \times I \times t}{K + 100} \quad (2.2.)$$

Де : S - сума грошових коштів, що належать до повернення вкладникові при закінченні терміну депозиту. Вона складається з первинної суми розміщених грошових коштів, плюс нараховані відсотки.

I - річна процентна ставка;

t - кількість днів нарахування відсотків по повернутому внеску;

K - кількість днів в календарному році (365 або 366);

P - первинна сума повернутих в депозит грошових коштів.

[26]

Дана формула застосовується у випадку нарахування відсотків до вкладу в кінці терміну або перераховується на інший рахунок.

Для розрахунку лише суми простих відсотків потрібно застосувати формулу (2.3)

$$Sp = \frac{P \times I \times t}{K + 100} \quad (2.3.)$$

Де Sp - сума відсотків (доходів);

I - річна процентна ставка;

t - кількість днів нарахування відсотків по повернутому внеску;

K - кількість днів в календарному році (365 або 366);

P - сума повернутих в депозит грошових коштів.

Відсоток за депозитами в іноземній валюті залежить від країни походження певної валюти. Прибуток від процентів з депозитних операцій в іноземній валюті теж можна розрахувати за формулою простих процентів.

Складні відсотки нараховуються при нарахуванні процентів по внеску через певні проміжки часу, а точніше відбувається капіталізація процентів.

Формула має такий вигляд: (2.4)

$$S = P \times \left[1 + \frac{I \times j}{100 \times K} \right]^n \quad (2.4.)$$

Де : I - річна процентна ставка

j - кількість календарних днів в періоді, за підсумками якого банк проводить капіталізацію нарахованих відсотків;

K - кількість днів в календарному році (365 або 366);

P - первинна сума повернутих в депозит грошових коштів;

n - кількість операцій по капіталізації нарахованих відсотків протягом загального терміну залучення грошових коштів;

S - сума грошових коштів, що належать до повернення вкладникові після

закінчення терміну депозиту. Вона складається з суми внеску (депозиту) з процентами.

Для розрахунку самих складних відсотків існує формула, яка має вигляд такий (2.5.)

$$Sp = S - P = P \times \left[1 + \frac{I+j}{100+K} \right]^n - P \quad (2.5.)$$

Де I - річна процентна ставка;

j - кількість календарних днів періоду, за підсумками якого банк проводить капіталізацію нарахованих відсотків;

K - кількість днів в календарному році (365 або 366);

P - первинна сума повернутих в депозит грошових коштів;

n - кількість операцій по капіталізації нарахованих відсотків протягом загального терміну залучення грошових коштів;

Sp - сума відсотків (доходів).

В основному базова кількість береться 360 днів та для деяких валют існує виключення і береться 365 днів: південноафриканський ренд, сінгапурський долар, бельгійський франк і т.д.

Банк може використовувати у своїй діяльності один з двох методів нарахування відсотків: 1) метод рівних частин; 2) актуарний метод. [70с. 42]. При застосуванні методу рівних частин, нарахування відсотків за депозитами, використовується номінальна ставка. Користуючись актуарним методом, проценти нараховуються за фактичною ставкою. На практиці банк повинен використовувати тільки один з даних методів нарахування процентів.

Депозитну ставку можна назвати, як компенсація клієнту за користування банком грошових коштів протягом певного часу.

Процентна політика по депозитним операціям повинна ґрунтуватися на принципах адекватності, оптимізації, банк має враховувати свої та клієнтські інтереси.

Протягом двох років відбувається збільшення депозитних ставок, аналізуючи депозитний ринок можна побачити, що ставки за депозит сягали навіть 26%. Аналітики прогнозують незначний спад процентних ставок, на короткі терміни , до 3 місяців, процент може знизитись на 5%, щодо депозитів на 6 місяців - 2%, депозити з більшим терміном – 1-2%. Банки не зацікавленні в вкладах в іноземній валюті, тому відсоток за такі депозити не високий.

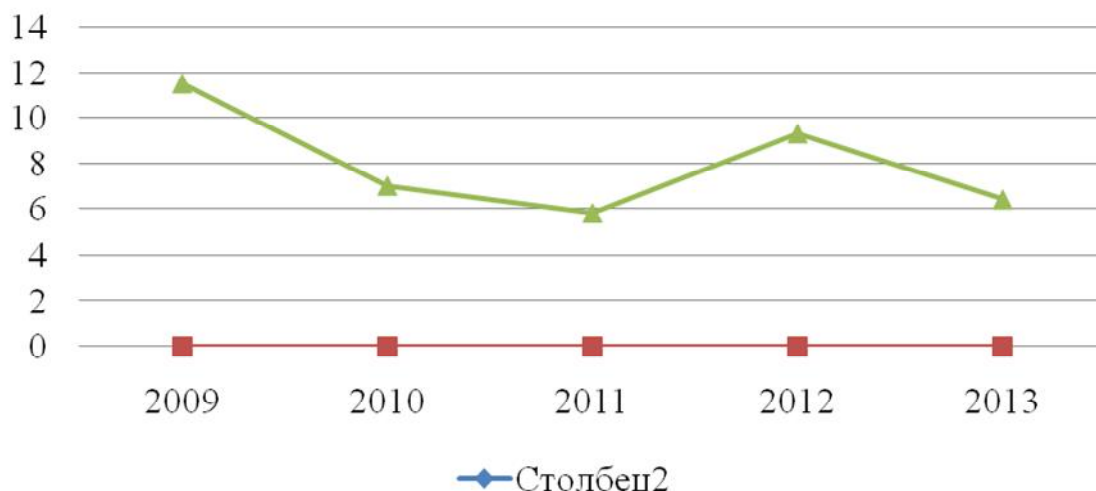
Динаміка процентних ставок юридичних та фізичних осіб змінювалася в різних напрямках. Процентні ставки по депозитам фізичних осіб протягом 5 років виглядає таким чином: (рис 2.5)

На графіку ми бачимо, що найнижча процентна ставка була у 2011 році. Ставка коливалася в межах 9 – 14 відсотків.

Процентна ставка за депозитами юридичних осіб змінювалася протягом років в такому вигляді: 2009 рік – 11,5%; 2010 рік – 7,0%; 2011 рік – 5,8%; 2012 рік – 9,3%; 2013 рік (лютий) – 6,4%. (Рис 2.6.)

Рис. 2.6. Динаміка процентної ставки за депозитами по юридичній особі

Найменший процент за депозит 2011 року, а найбільший в 2009 році.

На сьогоднішній день розвиток банківських технологій відбувається прогресивно та якісно. Ми можемо обрати депозит не виходячи з дому, відсотки автоматично зараховуються на рахунок, доступ до якого в нас вільний за допомогою платіжної картки, цікаво є те, що карток може бути декілька і скористатися ними можна не тільки в Україні, а й закордоном.

2.3 Механізм гарантування вкладів у банківських установах та мінімізація депозитного ризику

Банківська діяльність побудована на залученні у вклади грошових коштів фізичних та юридичних осіб і розміщення цих коштів від свого імені, на своїх умовах та на власний ризик, так би мовити можливість одержати доходи нижче тих, на які він розраховував у результаті реалізації ризикової ситуації. Ризикові ситуації частіше пов'язані з активними операціями банку, насамперед кредитною та інвестиційною діяльністю. Ризики активних операцій розглянуті багатьма економістами та вченими і їм надається значна увага. Це пов'язано з тим, що вони мають індивідуальний характер і в практиці банків вони виникають частіше.

В банківській діяльності виникають і ризики з пасивними операціями, які розширюють можливість здійснення активних операцій, так як пасивні операції - операції, пов'язані з формуванням банківських ресурсів. Вони відіграють первинну й вирішальну роль щодо [активних операцій](#), для яких необхідною умовою є достатність ресурсів. Саме в результаті пасивних операцій банки отримують додаткові ліквідні кошти.

При стійкому забезпеченні депозитної бази забезпечується ліквідність банку. Постійно стійкою вона не може бути так як на неї йде вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, а саме: кризи політичного і економічного характеру, недостатньо організована робота в середині банку та інші.

Всі банки здійснюють депозитні операції, які відрізняються лише строками, умовами, валютою, а також суб'єктами економічних відносин.

Таким чином виникає багато різних факторів впливу, які можуть сприяти виникненню ризикових ситуацій при формуванні депозитних коштів. Чинниками депозитного ризику можуть бути кошти які пов'язані з достроковим вилученням з об'єктивним і суб'єктивними мотивами клієнтів; зміни в курсовій політиці; співвідношення попиту і пропозиції на ринку депозитів юридичних і фізичних осіб; утворення ринків з дешевшими ресурсами; зміна темпів інфляції, наслідок чого є подорожчання чи зниження ціни на ресурси; зміни норм резервування залучених резервів. Сукупність цих чинників можна назвати як прямі фактори впливу на депозитний ризик.

Депозитні операції залежать також від факторів які впливають на надійність та фінансову стійкість банку, так як від цього залежить авторитет банку на ринку суб'єктів і в банківській системі країни. На сьогоднішній день банки виконують велику кількість операцій, на основі цього виникає багато чинників які сприяють виникненню депозитних ризиків, які мають опосередкований вплив.

Класифікувати фактори ризику депозитних операцій можна за такою ознакою: за характером впливу, що в свою чергу поділяються на прямі і не прямі.

Щодо прямих , то можна сказати,що вони діють на клієнтів , на скільки вони довіряють банку, яке приймуть рішення , щодо збереження коштів в банківській установі і відповідно на рівень ризиків депозитних операцій. Непрямі чинники погіршують надійність банку,що в свою чергу довіра клієнтів зменшується і збільшуються депозитні ризики. Клієнти достроково забирають свої кошти чи переводять їх в інші банки.

Наслідками цих факторів банк може понести великі фінансові втрати при розміщенні ресурсів в різні види активів, погіршення іміджу банку.

Одною з вагомих проблем депозитної ризиковості є те що , при погіршенні довіри до одного банку може відбутися відплив коштів і з інших банків. При цьому депозитний ризик розповсюджується на всю економіку, так як він виходить за рамки банків і клієнтів. І тоді управління цими ризиками набуває загальнодержавного характеру.

Іншою ознакою класифікації є середовище виникнення депозитного ризику: зовнішні і внутрішні.

Внутрішні – залежать від діяльності банківської установи,обумовленні непродуктивною депозитною політикою банку,недовершеною політикою збуту депозитних послуг,невисоким рівнем маркетингових досліджень, а також рівнем кваліфікації менеджменту банку. Банк має можливість зменшити вплив цих факторів , шляхом розробки і реалізації певних дій, які будуть спрямовуватися на стабільність стану обсягів та ціну депозитів. Тож внутрішні чинники є керовані самим банком,що дає можливість попереджувати,мінімізувати негативну дію на результат банківської діяльності і економічні інтереси вкладників.

Зовнішні фактори – можуть формувати в межах країни та поза її межами. Ті фактори які сформувалися в межах країни поділяються на фактори депозитних операцій на макрорівні і макрорівні.

При визначенні зовнішніх факторів, що формуються на макрорівні слід, враховувати наступне:

По-перше, передумовами зовнішніх факторів депозитного ризику на

макрорівні можуть бути зміни в макроекономічній і/або політичній ситуації в країні.

По-друге, дія цих факторів впливає на рівень депозитного ризику як банку, так і його клієнтів, які розмістили свої кошти на банківських рахунках.

По-третє, такі фактори можуть впливати на ризик депозитних операцій прямо чи опосередковано.[106 с.55]

Банк та клієнти не можуть впливати на зовнішні фактори макrorівня. Вони повинні спостерігати та враховувати прояв цих чинників при здійсненні вкладних операцій. Регулювання цих ризиків може бути забезпечено центральним банком інструментами грошово-кредитної політики.

Фактори сформовані на макrorівні пов'язані з ситуативною поведінкою клієнтів. Щодо цих факторів слід враховувати таке :

1) їх дія підвищує ризик депозитних операцій для банку, в той час як для власника депозитного (вкладного) рахунку – ризик зменшується;

2) регулюючі дії з боку банку щодо попередження негативного впливу таких факторів на рівень його депозитного ризику направлені на забезпечення, перш за все, власних інтересів банку;

3) регулювання таких факторів депозитного ризику може бути забезпечено на рівні комерційного банку, в той час як можливості центрального банку щодо їх регулювати в умовах ринкової економіки досить обмежені (можуть бути забезпечені адміністративними методами, що суперечить природі ринкових відносин).[106 с. 43]

Фактори які сформувалися поза межами держави пов'язані з рівнем відкритості національної економіки, зміна ціни ресурсів, які банк може залучити на закордонних ринках, та інші.

Загальне визначення депозитного ризику можна зробити таке: депозитний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості переведення розрахункового або поточного рахунку до

іншого банку чи дострокового вилучення вкладу. Найефективнішими методами зниження депозитного ризику є диверсифікація вкладників та лімітування, тобто встановлення граничної суми вкладу.

Депозитний ризик є одною з причин ліквідності банку. Ризик приводить до дисбалансу грошових потоків, а це в свою чергу призводить не лише до ліквідності банку а й до банкрутства банку.

Світовий досвід показує, що система забезпечення депозитів в банківських установах є досить прогресивним елементом в регулюванні банківської діяльності.

За часів економічних криз ХХ століття, спостерігалися банкрутства банків, що призвело до негативного ставлення вкладників до банківських установ. Це відбулося тому, що клієнти зазнавали шкоди від неплатоспроможності банку. Дана ситуація змусила держав створювати системи гарантування фінансової безпеки в банківській сфері.

Складаються такі системи з декількох елементів:

- держане регулювання на рівні прийняття законодавчих та нормативних актів, які встановлюють правила і вимоги до ведення банківської діяльності;
- здійснення центральним банком чи іншим уповноваженим органом функцій нагляду за діяльністю банків щодо того, як вони дотримуються вимог банківського законодавства та встановлених економічних нормативів;
- виконання центральним банком функцій кредитора останньої інстанції;
- запровадження національної системи надання захисту. [109 с. 87]

Вибір методу системи захисту вкладів ґрунтується на таких варіантах подібних систем:

✓ пряме та чітке задекларування у відсутності захисту вкладів клієнтів при банкрутстві банку. Практикується даний варіант у Новій Зеландії.

✓ Спеціальна система гарантування не запроваджується. Законодавчо встановлюється, право клієнту задовольнити всі його вимоги при ліквідації банку. Практикується рідко, так як є не досить ефективно. Представляє даний варіант - Австралія.

✓ Держава зберігає правову невизначеність щодо захисту вкладів. Застосовується у більшості країн СНД.

✓ Надання гарантій щодо відшкодування у неформалізованому вигляді.

✓ Надання обмежених гарантій вкладникам.

✓ Система повного гарантування вкладів.

Метою створення національної системи страхування депозитів – захистити вкладників, стабілізувати розвиток національної фінансової системи, збільшити рівень довіри вкладників до банку. Найперша система страхування депозитів була створена у США в 1934 році під назвою Федеральна корпорація страхування депозитів. Дана корпорація при ліквідації банку застосовувала такі методи захисту вкладника :

- дає змогу банку збанкрутувати і відшкодовує кошти вкладникам банку;
- проводить реорганізацію банку шляхом його злиття з іншим банком;
- з метою збереження банку надає йому допомогу у вигляді позичок або шляхом купівлі менш надійних активів банку, тобто здійснює оздоровлення банку.

[104 с.87].

Багато держав перейняли досвід США, що стосується гарантування вкладів. 30 травня 1994 року Європейським Союзом було ухвалено

законодавчий акт про запровадження системи страхування вкладів. Країни, які входили або хотіли б вступити в ЄС повинні дотримуватися таких основних вимог:

1) Всі банківські установи повинні мати систему гарантування вкладів або ж декілька таких систем;

2) Відшкодувати кошти за депозитами, банк повинен протягом 3-х місяців, починаючи відлік з того дня коли кошти клієнта стали недоступними для вкладника;

3) На одного вкладника мінімальна сума найбільшого відшкодування має становити не менше 20000 євро.

4) Гарантія відшкодування коштів, має бути не лише в одній країні а й на всій території Європейського Союзу.

Всі держави мають особисті характерні риси функціонування систем страхування депозитів але є схожі ознаки в більшості систем. Вже сформованими національними системами можуть похвалитися такі країни: Африка-Камерун, Азія – Бангладеш, Нігерія, Кенія, Чад, Шрі-Ланка, Уганда, Танзанія, Габон, Ліван, Чилі, Перу, Ямайка, Україна, Туреччина, США, Великобританія і т. ін.

В 1967 році у Канаді було створена Канадська корпорація страхування депозитів. Її особливістю є те, що вона має обмежений інструментарій впливу на національну банківську систему. Страхування здійснюється на суму 60000 канадських доларів. Дана корпорація здійснює нагляд за платоспроможністю банків в поєднанні з центральним банком та Урядом Канади, їхня допомога проявляється у фінансовій гарантії.

Немає одного набору завдань які б виконували гаранті вкладки, та є єдина функція яку виконують всі системи страхування вкладів : «загальна каса» - нагромадження страхових премій, які сплачуються банком в рамках встановлених лімітів. Вона є тільки операційною і не виконують контролюючих чи регулюючих повноважень. Страховик депозитів може виконувати :

а) встановлювати правила та здійснювати контроль за входженням та винятком банку з ССД;

б) приймати нормативні акти, які визначають вимоги та економічні нормативи до діяльності банків, щоб оптимізувати ризики ССД;

в) виконувати функції банківського нагляду за платоспроможністю банків і тим, як вони здійснюють депозитні та інші операції;

г) перевіряти банків-учасників ССД;

г) отримувати від банків звітність за встановленими формами та проводити її аналіз;

д) вимагати від банків подання тієї чи іншої інформації у межах компетенції страховика депозитів;

е) застосовувати до банків заходи впливу у межах повноважень страховика депозитів;

є) фінансово підтримувати банки;

ж) вимагати від банків вживати коригувальних заходів, щоб узгодити їхню діяльність із встановленими вимогами і стандартами;

з) розміщувати та керувати власними активами;

і) реорганізовувати та ліквідувати неплатоспроможні банки. [104 с. 75].

Механізм гарантування депозитів полягає в зменшенні втрат населення через ліквідацію банківських установ. Держави, які мають досвід щодо систем гарантування вкладів, вказують на ефективніше страхування, коли банки співпрацюють з державами.

Розглянемо систему розподілення проектів страхування на декілька видів **(рис2.7)**. Гарантія держави захищає інтереси вкладників такими способами:

- обов'язкове виконання нормативів обов'язкового резервування.
- Гарантування повернення та збереження вкладів
- Ліцензія банків - обов'язкова умова для роботи з депозитами
- Введення економічного нормативу який регулює спів залежність депозитів до капіталу банків.

Державне корпоративне страхування – це офіційний проект гарантування в якому фінансування здійснюється за рахунок комерційних банків, а держава регулює діяльність банків.

Змішана система створює проект який є спільний з центральним банком та комерційним але повне фінансування здійснює центральний банк.

Державне-приватне страхування полягає в створенні спеціального страхового державного органу.

Добровільні системи створюються комерційними банками на базі приватних контрактів без участі держави.

Приватна система гарантування депозитів базується на створенні страхових компаній без державної участі.

Рис 2.7 Система розподілення проектів страхування

Для нормального функціонування системи страхування вкладів механізм гарантування складається з таких елементів:

1. Організація та членство в системі:
 - Поєднання фінансових установ;
 - Організаційні форми;
 - Державна підтримка;
2. Фінансове забезпечення :

- Формування фінансових ресурсів;
 - Інвестування фінансових ресурсів;
 - Поєднання вкладів за категоріями та розміром;
3. Внутрішній механізм регулювання окремих аспектів:
- Контроль за банками ;
 - Заходи впливу до проблемних банків;
4. Адміністративні методи.

Національний Банк України ввів в дію у 1996 році «Тимчасовий порядок формування комерційними банками фонду страхування вкладів фізичних осіб» . створення даного фонду відбувалося за таким механізмом: банки здобували облігації внутрішньої державної позики, після чого передавали їх до НБУ на зберігання, ці облігації в Депозитарії блокувалися на окремих рахунках. Коли банк ліквідували , цінні папери розблоковувалися і кошти які були отриманні від їхньої реалізації спрямовувалися на відшкодування вкладів.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб в Україні , було створено у 1998 році. Регулюється дана установа Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Мета Закону полягає в захисті прав та інтересів вкладників банків.

Дана інституція є самостійною і має свій рахунок в НБУ та окремий баланс. Завдання Фонду не полягає в отриманні прибутку, він забезпечує виведення неплатоспроможних банків з ринку.

Фонд має подавати звіт до Національного банку та Кабінету Міністрів України до 1 липня. Звіт містить в собі фінансову звітність і описується діяльність Фонду за рік. Дані інформації оприлюднюється у таких виданнях як : «Урядовий кур'єр» та «Голос України».

Для забезпечення гарантування вкладів фізичних осіб Фонд виконує такі функції:

- Реєструє учасників Фонду;
- Веде збирання коштів;

- Вкладає дані кошти в облігації держави;
- Веде інспекційні перевірки разом з Національним банком України, проблемних банків;
- Надає фінансову підтримку банкам які цього потребують;
- Виводє неплатоспроможних банків з ринку.

Керівними органами Фонду є адміністративна рада та виконавча дирекція. Адміністративна рада Фонду включає в себе п'ять осіб, один з них є представник Кабінету Міністрів України, два – з Національного банку, один – з профільного комітету Верховної ради і він же директор Фонду.

Функції її полягають в затвердженні регламенту, кошторису витрат, річний план діяльності, приймає рішення щодо збільшення відшкодування вкладів та інші.

Виконавча дирекція складається з п'яти членів. Вона може приймати рішення щодо виключення банку з Фонду, участь фонду у міжнародних організаціях у сфері страхування депозитів, приймає нормативно-правові акти, встановлює спеціальний збір до Фонду, нараховує пеню для банків які не вчасно перерахували кошти, визначає порядок відшкодування коштів вкладникам і таке інше.

Учасниками Фонду можуть бути банки які отримали ліцензію. Зобов'язання банку для участі полягає : сплатення до Фонду зборів - протягом 30 днів початковий збір у розмірі 1 процента статутного капіталу, регулярний платіж до Фонду – останній робочий день кварталу у розмірі 0,5 відсотків в національній валюті та 0,8 відсотка іноземної валюти, надавати безоплатну інформацію про його діяльність та документи, які забажає Фонд.

Формування коштів Фонду відбувається таким чином:

- Початкові збори з банків;
- Регулярні збори з банків;
- Спеціальний збір до Фонду;
- Кошти отриманні від облігацій;
- Процентні доходи ;

- Кредити від Національного банку України;
- Певні штрафи;
- 20 мільйонів гривень – кошти які внесені Національним банком України при створенні даного Фонду;
- Благодійні внески.

Коштами може розпоряджатися лише Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та використовуються лише: при фінансовій підтримці банку, виплата гарантованої суми вкладникам, забезпечення поточної діяльності Фонду.

Відшкодування коштів гарантується в розмірі вкладу та нарахованих відсотків по ньому. Гранична сума яку може виплатити Фонд вкладникам 200000 гривень і більше. Вклади в іноземній валюті виплачуються Фондом в національній валюті. Завершення виплат має відбутися в день внесення банку до Єдиного державного реєстру ліквідованих банків.

Для визначення який з вкладників має право на відшкодування своїх коштів, уповноважена особа:

- складає перелік клієнтів які вклали депозит в банк, визначає розрахункові суми відшкодування;
- протягом 3 днів після ліквідації банку, складається список вкладників, які мають право на отримання визначених коштів для відшкодування;
- протягом шести днів з дня ліквідації банку затверджується реєстр вкладників.

Відшкодування коштів відбувається з початку вкладникам національної валюти, відбувається це протягом семи днів з дня ліквідації банку, через банки-агенти.

Регулятивна діяльність Фонду полягає в прийманні нормативних актів, контролювання банків за виконанням зобов'язань, здійснення перевірок банків.

При не дотриманні обов'язкових нормативів в банк вводиться тимчасова адміністрація після чого банк ліквідовують.

Страхування вкладів зміцнює довіру клієнтів до банку , так як це є елементом гарантії того , що вклад повернеться вкладникові в повному обсязі.

Існує декілька рейтингових агентств для визначення надійності вкладів, вони визначають незалежну оцінку ризику несвочасного повернення вкладу. В даному рейтингу враховується поступовість і виконання основних зобов'язань комерційними банками. Рейтинг депозитів взаємодіє з рейтингом фінансової установи та оцінки ставляться за окремою шкалою.

Головні ознаки під час рейтингування надійності банківського депозиту є :

- здатність банківської установи вчасно виконувати свої зобов'язання;
- стабільність ресурсної бази;
- володіння фінансовими активами, які мають свій рівень ризику, метою якого полягає зменшення загального ризику;
- ефективність управління ресурсами, що впливає на генерування грошових потоків для фінансування зобов'язань;
- чутливість банку до несприятливих економічних умов;
- можливість залучення ресурсів, перспективи отримання зовнішньої фінансової допомоги.

Рейтингові агентства не в змозі сто відсотково визначити ,чи то надійність банківської установи, чи то надійність депозиту тому, що економічна та політична ситуації є досить не стабільні , а вони мають прямий вплив на діяльність банків, так як з прогнозувати зміни не можливо , то й безпомилково дати оцінку надійності теж не можна..

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Перед банками стоїть проблема сформування оптимального структурування депозитних ресурсів за термінами та вартістю. При формуванні депозитного потенціалу йде вплив від зовнішніх та внутрішніх факторів. Внутрішніми факторами виступають фінансовий стан та імідж банку, стратегія та політика банку, умови відкриття рахунків і т.ін. До зовнішніх факторів – соціальне положення , політична ситуація країни, економічний розвиток країни, конкурентоспроможність, фінансовий потенціал суспільства та юридичних організацій і т.д.

Довіра населення до банківських установ помітно покращилася дивлячись на рейтинг вкладів в банках. Найбільших темпів зростання спостерігається по вкладах фізичних осіб в національній валюті на короткострокових рахунках.

Зробивши аналіз банків-лідерів, можна сказати, що головним лідером по депозитах виступає ПриватБанк. Але кожен з лідерів пропонує класичну програму надання депозитних послуг.

Але при цікавих пропозиціях існує депозитний ризик як для банків так і для клієнтів.

Та ризик не повернення вкладу клієнтам гарантують системи страхування депозитів. Одна з таких систем існує в Україні під назвою Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Він забезпечує повернення вкладу до 200000 гривень. Відбувається протягом тижня, що зручно для клієнта. Фонд контролює діяльність банку, щоб уникнути його неплатоспроможність, шляхом прийняття обов'язкових нормативів.

Створення рейтингових агентств дозволяє клієнту оцінити ситуацію в банку за допомогою виставлених незалежних оцінок надійності банків. Кожне агентство має свою шкалу оцінювання і обов'язкові нормативи які повинен дотримуватися банк.

Але це не дає сто процентної гарантії надійності, так як немає нічого ідеального. Існують фактори які впливають на надійність та роботу банку і їх не можна передбачити.

Практичне застосування депозитних операцій ефективно в отриманні прибутку. Для більшої прибутковості потрібно впроваджувати оптимальну депозитну політику та процентну політику, вчитись передбачити ризики та їх мінімізувати.

РОЗДІЛ 3 . ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

3.1. Зарубіжний досвід акумулювання депозитних ресурсів комерційними банками та ефективність депозитних операцій у вітчизняних умовах.

Ефективність роботи банків полягає в ресурсній базі, тому банки прагнуть збільшити її за допомогою власних та залучених коштів. Досвід країн Європи стверджує, що залученні кошти від клієнтів є найстійкішими, а саме депозити від юридичних та фізичних осіб.

Стратегія зарубіжних країн та України в напрямку розвитку економіки полягає в акумулюванні достатнього депозитного ресурсу, а також розробленні оптимальної депозитної політики.

Акумулювання грошових ресурсів у вигляді депозитів є базовим джерелом вкладання коштів у національне господарство. При стимулюванні ресурсної бази банку змінюється стабільність банківського сектору та довіра вкладників збільшується.

Залучати ресурси до банку досить тяжко так як існує ряд причин , що зменшує можливість клієнтів довіряти банку свої кошти :

- Низькі заробітні надходження ;
- Нестабільність валютного курсу;
- Необізнаність клієнтів в механізмі проведення певних операцій;
- Недовіра до банківських установ через нестабільність.

Можливості банків у залученні коштів не безмежні і регламентовані з боку центрального банку в будь-якій державі.

Заощадження населення займають особливе місце в ряду економічних явищ, оскільки знаходяться на стику інтересів самих громадян, організацій, що спеціалізуються на наданні фінансових послуг та держави. З одного боку, заощадження є найважливішим показником рівня життя населення, безпосередньо пов'язаним з такими категоріями як споживання, доходи і витрати населення, рівень цін. З іншого боку, заощадження населення являють собою цінний ресурс економічного розвитку, джерело інвестування і кредитування господарства. Нарешті, особисті накопичення громадян використовуються цілим рядом фінансових і нефінансових організацій, що здійснюють посередницькі функції, рух капіталу.

Дослідження процесів утворення населенням фондів накопичення і споживання дозволяє зробити висновок про те, що фактори, що роблять вплив на перерозподіл відрахувань всередині фонду накопичення і користь заощаджень, залежать від соціально-економічного розвитку суспільства, рівнем розвитку форм заощаджень, від ступеня розвиненості ринку фінансових організацій, що акумулюють заощадження і, в кінцевому підсумку, від рівня розвитку банківської системи та системи гарантування вкладів. Отже, для залучення заощаджень населення комерційним банкам необхідно використовувати форми і методи, що відповідають рівню розвитку банківської системи та потребам розвитку економіки країни.

У цих цілях, необхідно вдосконалювати діяльність комерційного банку по залученню заощаджень населення. Зазначене, у свою чергу, вимагає

додаткових досліджень ряду питань, що мають як теоретичне, так і практичне значення. Серед них - визначення факторів, що впливають на формування заощаджень населення, і їх місце на ринку банківських ресурсів, розробка та реалізація ощадної політики банку, управління ризиками діяльності банку на ринку заощаджень населення та ін. Ці питання в Росії знаходяться на стадії початкових досліджень.

Грошові заощадження сімей та окремих громадян виступають як найважливіше джерело нових інвестицій і збільшення суспільного капіталу, а також обмеження споживчого попиту. Внаслідок цього, виняткове значення в умовах ринкової економіки має проблема максимального залучення в обіг грошових заощаджень і скорочення тієї частини, яка знаходиться на руках у населення.

Специфіка банківської установи як одного з видів комерційного підприємства полягає в тому, що переважна частина його ресурсів формується не за рахунок власних, а за рахунок позикових коштів. Можливості банків у залученні коштів не безмежні і регламентовані з боку центрального банку в будь-якій державі.

Основну частину ресурсів банків формують залучені кошти, які покривають до 90% всієї потреби в грошових коштах для здійснення активних банківських операцій. Комерційний банк має можливість залучати кошти підприємств, організацій, установ, населення та інших банків у формі вкладів (депозитів) і відкриття їм відповідних рахунків.

Залучені банками кошти різноманітні за складом. Головними їх видами є кошти, залучені банками в процесі роботи з клієнтурою (депозити), кошти, акумульовані шляхом випуску власних боргових зобов'язань (депозитні та ощадні сертифікати).

Постановка питання пов'язана з баченням проблем банків з формування ресурсної бази та ефективного їх розміщення в умовах зниження рівня інфляції, стабілізації української валюти і посилення вимог органів, що регулюють банківську сферу.

В даний час джерела коштів, що розміщуються у внесках, вельми різноманітні. Це кошти на рахунках підприємств, рахунках заробітної плати робітників і службовців, рахунках державних установ і підприємств, які тимчасово не використовуються, але повинні знаходитися на рахунку. Залучені банками кошти різноманітні за складом. Головними їх видами є кошти, що залучаються банками в процесі роботи з клієнтурою (так звані депозити), і кошти, запозичені в інших кредитних установ.

Депозит (від латинського *depositum* - річ, віддана на зберігання) - це економічні відносини з приводу передачі коштів клієнта в тимчасове користування банку.

Сучасна банківська практика характеризується великою різноманітністю вкладів, депозитів і депозитних рахунків. Це обумовлено прагненням банків, в умовах сегментированного високо-конкурентного ринку найбільш повно задовольнити попит різних груп клієнтів на банківські послуги і залучити їх заощадження та вільні грошові капітали на банківські рахунки.

У світовій банківській практиці поряд із звичайними депозитними рахунками до запитання широкий розвиток отримали такі види депозитних рахунків до запитання, як нау-рахунки та засвідчені чеки (США); Нау-рахунки - (англ. NOW accounts) різновид рахунків, що займають проміжне положення між ощадними та поточними рахунками. Власники таких рахунків мають право при повідомленні банку за 30 днів виписувати "звертаються накази про вилучення" (NOW - negotiable orders of withdrawal) і використовувати їх для платежів нарівні з чеками. Ці рахунки поєднують принцип ліквідності з можливістю отримання доходів у вигляді відсотків. Ці рахунки відкриваються тільки приватним особам і безприбутковим фірмам.

Рахунки засвідчених чеків - це депозитні рахунки до запитання, на яких відокремлюються грошові кошти для оплати засвідчених чеків. Останні являють собою чеки, на яких банк робить особливу позначку про наявність коштів для їх оплати. У вітчизняній практиці цей вид розрахункових чеків мав назву «розрахункові чеки, акцептовані банком». В даний час аналогом

цих рахунків можна вважати рахунки, на яких зберігаються грошові кошти для оплати чеків з лімітованих чекових книжок.

У вітчизняній банківській практиці ощадні рахунки відкриваються тільки фізичним особам. У зарубіжній практиці такі рахунки відкриваються також некомерційним організаціям і діловим фірмам. Сплачуються за ощадними рахунками відсотки зазвичай нижче, ніж за строковими депозитами.

У практиці американських банків з 1982 р. з'явилися депозитні рахунки грошового ринку - ДРГР, які були віднесені до категорії ощадних рахунків при визначенні резервних вимог.

Особливості цих рахунків полягають у наступному:

- ставка відсотка за рахунком змінюється щотижня в залежності від зміни ставок інших інструментів грошового ринку;
- термін вкладу не обмовляється, але банки можуть вимагати повідомлення про вилучення коштів не менш ніж за 7 днів;
- внески застраховані Федеральною корпорацією зі страхування депозитів;
- власник рахунку має право здійснювати не більше шести переказів з рахунку в місяць для платежів третім особам;
- немає обмежень для зняття коштів поштою або при особистій явці власника в банк.

Різновидом термінових депозитів і ощадних вкладів є депозитні та ощадні сертифікати.

Депозитний або ощадний сертифікат - це письмове свідоцтво банку-емітента про внесок грошових коштів, яке засвідчує право вкладника або його правонаступника на отримання грошових коштів після закінчення встановленого терміну і відсотків по ньому.

Сертифікати можуть бути іменними, на пред'явника, можуть бути передані або подаровані. Сертифікати не можуть служити розрахунковим або платіжним засобом за продані товари та надані послуги.

Світовій банківській практиці відомі два види депозитних сертифікатів. Непередавані депозитні сертифікати зберігаються у вкладника і пред'являються ним до банку після закінчення терміну. Передані (звертаються) депозитні сертифікати можуть бути передані іншій особі шляхом купівлі-продажу їх на вторинному ринку.

Комерційні банки можуть випускати строкові депозитні сертифікати з максимальним терміном обігу до 1 року. У західній практиці передані депозитні сертифікати випускаються на термін від 14 днів до 18 місяців.

Ощадні сертифікати призначені для реалізації переважно фізичним особам. Термін обігу термінових ощадних сертифікатів може перевищувати 1 рік і становитиме 3 роки. Якщо термін отримання депозиту або вкладу за сертифікатом прострочено, то такий сертифікат стає документом до запитання. Банк зобов'язаний виплатити зазначену в ньому суму на першу вимогу власника. Ощадні сертифікати можуть бути передані тільки фізичній особі.

Термінові депозитні та ощадні сертифікати можуть бути пред'явлені до оплати раніше встановленого терміну, якщо це передбачено договором купівлі сертифіката. У цьому випадку банк сплачує відсотки за зниженою ставкою. Для комерційного банку переваги цих форм акумуляція ресурсів полягають у тому, що великі суми надходять у розпорядження банку на строго встановлений термін і збільшують, таким чином, найбільш ліквідну частину кредитних ресурсів.

До числа форм мобілізації кредитних ресурсів слід віднести банківські векселі. Банки випускають тільки прості векселі. Перевага банківських векселів полягає в тому, що вони можуть використовуватися: для розрахунків за товари та надані послуги; в якості застави при отриманні позик; фізичними та юридичними особами; мають досить високу ліквідність; високу процентну ставку; відсутні обмеження на передачу векселя юридичній або фізичній особі; мають різну терміновість.

Окремі комерційні банки випускають валютні векселі, що розширює їхні можливості для акумуляції кредитних ресурсів в іноземній валюті. А також кошти у вклади можуть залучатися і в іноземній валюті.

Одним з видів депозитних операцій є і банківська пластикова картка. Банківська пластикова картка - це персоніфікований або неперсоніфікований засіб проведення безготівкових платежів за товари та послуги, одержання готівки та здійснення інших операцій.

В основі розрахунків картками лежить система договірних відносин між основними учасниками операцій: з одного боку - банками, магазинами і підприємствами сервісу, а з іншого - клієнтами банків (утримувачами карток).

Депозитні послуги банку дають можливість оренди банківського сейфа і зберігання в ньому практично будь-яких цінностей. Застосовуючи різні сервісні можливості депозитного зберігання, його, можливо, використовувати і для здійснення різних комерційних угод. До зазначеного роду комерційних справ можна віднести:

- анонімне зберігання в індивідуальному сейфі конфіденційних документів, валюти, коштовностей, антикваріату, цінних паперів тощо;
- оренда сейфа на фізична і юридична особа на будь-який термін (як правило, від 1 місяця), у т.ч. продовження оренди зі значною знижкою;
- отримання допуску до сейфа з особливою умовою, що дозволяє клієнтові не допускати шахрайства з боку контрагентів при проведенні операцій з нерухомістю і товарних угод без передоплати.

У зарубіжних промислово розвинених країнах депозитна політика має ряд спільних рис, що обумовлено єдиною природою депозитних банківських операцій в державах з ринковою економікою. У цих країнах депозити становлять основну частину пасивів комерційних банків, а власний капітал,

резерви, інші позикові кошти і зобов'язання займають незначне місце. Депозитна політика повинна базуватися на об'єктивних закономірностях формування і використання грошових доходів і накопичень юридичних і фізичних осіб, а також держави. При цьому треба враховувати найбільш суттєві особливості депозитів юридичних і фізичних осіб. Такою особливістю є те, що, наприклад, вклади державних органів та юридичних осіб у банки відносно нечисленні, відзначаються великими розмірами і порівняно швидкою оборотністю. Депозити ж фізичних осіб, навпаки, значно чисельніші, але менші за розмірами і обертаються набагато повільніше. Операції з залучення депозитів населення відрізняються також своєю трудомісткістю.

При проведенні депозитної політики необхідно враховувати ряд умов, серед яких можна виділити такі, як:

- визначення джерел банківських вкладів і структури банківських пасивів і активів,
- встановлення граничних термінів зберігання грошових коштів вкладників,
- досягнення максимального доходу від проведених операцій, облік централізовано визначається нормативами і "правилами гри" на ринку позикових капіталів,
- забезпечення повної самостійності та відповідальності сторін, що беруть участь в депозитних операціях та ін.

Депозитна політика повинна враховувати історично сформовану структуру банківських пасивів і активів, динаміку співвідношень. Це має важливе значення для аналізу ліквідності балансів комерційних банків. Цьому сприятиме також оптимальне поєднання різних видів вкладів.

При проведенні депозитної політики важливе значення має визначення видів вкладів юридичних і фізичних осіб, норми депозитних рахунків, порядок відкриття, режим функціонування та закриття цих рахунків, терміни

зберігання цільових і строкових вкладів, граничні розміри процентних ставок по депозитних операціях.

Проведення науково обгрунтованої депозитної політики передбачає не тільки вдосконалення діючої системи вкладів як форми акумуляції грошових коштів суб'єктів господарювання, а й створення спеціальної системи економічних стимулів, які мають спонукати підприємства і населення зберігати свої поточні грошові доходи і накопичення на тих чи інших депозитних рахунках, зацікавлювати банк у розвитку різних видів вкладів, впровадженні нових, більш прогресивних і економічних форм депозитних рахунків.

Для вкладників одним з найважливіших стимулів є рівень відсотка по депозитах. Процентна політика в галузі депозитних операцій має враховувати об'єктивність умов встановлення відсотків за всіма видами вкладів та економічну обгрунтованість відповідних процентних ставок, а також необхідність забезпечення ув'язки депозитних відсотків з процентними ставками за активними банківськими операціями.

Рівень депозитних відсоткових ставок встановлюється кожним комерційним банком самостійно, з орієнтацією на облікову ставку НБУ, станом грошового ринку і виходячи з власної депозитної політики. По окремих видах депозитних рахунків величина доходу визначається терміном вкладу, сумою, специфікою функціонування рахунку, обсягом і характером супутніх послуг, нарешті, залежить від дотримання клієнтом умов вкладу.

Процентні ставки по депозитних операціях банків повинні враховувати реальні економічні процеси, що відбуваються в готівковому обігу і безготівковому платіжному обороті, реагувати на тенденції зміни грошової маси, володіти відповідною мобільністю. При цьому депозитний відсоток може виступати як:

- показник прибуткової діяльності банківської установи;
- форма соціально-економічного захисту вкладників від знецінення їхніх заощаджень;

- інструмент конкурентної боротьби банків, що носить макроекономічний характер;
- інструмент підтримки рівноваги локального грошового ринку, що здійснюється на мікрорівні;
- стимул до створення вкладів (депозитів) фізичних і юридичних осіб.

На підставі вищевикладеного підходу до розуміння депозитного відсотка його можна представити в наступному вигляді формули (3.1.)

$$ДП = БП + I + Дс + Дк, \quad (3.1.)$$

де ДП - депозитний відсоток; БП-базова процентна ставка, приймається з урахуванням передбачуваних доходів від активних операцій; I - очікуваний (прогнозований) рівень інфляції; Дс-сума відсотків можливих доплат за терміновістю; Дк - сума відсотків можливих доплат для забезпечення конкурентоспроможності банку та стимулювання депозитів.

Формула відображає ринковий підхід до формування депозитного відсотка. Однак в умовах ринкового встановлення процентних ставок за активними і пасивними операціями може скластися таке їх співвідношення, яке не дозволить отримати прибуток. Для усунення цього співвідношення різке зниження процентних ставок за депозитами або відповідне збільшення відсотка за кредитами є не завжди можливим або бажаним для банку. Тому для стабілізації процентних ставок за пасивними та активними операціями необхідно наявність спеціальних резервних або страхових фондів, які допомагають покрити потреби банку в частині зобов'язань і прибутку при несприятливій економічній кон'юктурі.

З депозитними відсотком пов'язаний перерахунок розмірів термінових грошових вкладів. Якщо основна сума вкладу та відсотки по ньому піддаються інфляційній переоцінці, то для визначення розміру вкладу з урахуванням інфляції може бути використана наступна формула (3.2.)

$$Сп = Сп (1 + Пд) (1 + I), \quad (3.2.)$$

де C_p - накопичена сума грошей (на кінець року); C_n - початкова величина грошового вкладу (на початок року); P - депозитний відсоток (без коригування на річний рівень інфляції); I - фактичний рівень річної інфляції.

Якщо перераховується тільки основна сума вкладу, то формула може бути перетворена таким чином (3.3.)

$$C = C_n (1 + P + I). \quad (3.3.)$$

Рівень інфляції повинен бути обчислений наростаючим підсумком з моменту відкриття рахунку до останньої дати, що передує його закриття. Внаслідок неможливості точного обліку інфляції та інших факторів ринкової кон'юнктури на тривалій термін (понад рік) шкала процентних ставок також не може бути жорстко фіксованою. Жорстко фіксуватися можуть тільки базова процентна ставка та надбавки до неї за терміновість, а інші складові депозитного відсотка повинні розраховуватися баї ком періодично.

Засобом регулювання депозитної політики банків є депозитний відсоток за вкладами, при встановленні якого враховуються унікальність послуг і оригінальність умов зберігання грошових коштів у даній банківській установі, лідерство банку на ринку в частині надання послуг, необхідність утримання банком позицій на ринку, процентна політика конкуруючих банків, методи встановлення плати за депозити (надбавки, знижки, виграші) і т.д. Розмір відсотка по депозитних операціях складається під впливом безлічі факторів, до яких можна віднести термін залучення ресурсів, стан попиту на кредит, сформовані умови пропозиції кредитних ресурсів, ступінь надійності клієнта, рівень ставок податків на доходи банку, характер (фізична або юридична особа, державне чи приватна підприємства та ін), рівень інфляції, розмір притягається депозиту, витрати банку на проведення операцій.

Доходи, що виплачуються за вкладами, виступають серйозним стимулом для населення та суб'єктів господарювання у виборі форм зберігання та накопичення грошових коштів.

Процентні ставки за депозитами в деяких країнах залежать від суми вкладів: з їх зростанням збільшується дохід за вкладом. З метою

стимулювання заощаджень, особливо на тривалий термін, кредитні установи зарубіжних країн платять вкладникам досить високі відсотки (з урахуванням низької інфляції).

Відсутність продуманої диференціації процентних ставок за депозитними операціями не достатньо стимулює залучення ресурсів на строкові депозитні рахунки у великих сумах на тривалий термін.

У цих умовах банки повинні активізувати свою депозитну політику і вести конкурентну боротьбу за "пасиви" господарюючих суб'єктів, а також за вклади населення. Витримати ж цю конкурентну боротьбу зможе той банк, який буде постійно розширювати діапазон надаваних клієнтом послуг, знижувати їх вартість, покращувати якість кредитно-розрахункового і касового обслуговування, надавати будь-які пільги при кредитуванні, пропонувати клієнтам різного роду консультації і т. п. Тому перехід на комплексне обслуговування клієнтів набуває вирішального значення в конкурентній боротьбі банків.

Для ефективної роботи банку необхідні постійне вивчення та прогнозування стану ринку банківських послуг, а також всебічне планування банківської діяльності та оперативне управління фінансовими ресурсами банку.

Пасивні операції відіграють в комерційних банках первинну роль по відношенню до активних. Саме за їх рахунок відбувається залучення коштів для подальшої інвестиційної діяльності банків.

Внаслідок цього в сформованій ситуації для вирішення проблеми формування ресурсної бази банку необхідно посилити роботу з розширення кола вкладників. Тому банку необхідно розробити грамотну депозитну політику, в основу якої ставиться залучення грошових ресурсів з інших джерел і підтримка збалансованості пасивів з активами за термінами, обсягами та процентними ставками.

Підвищення ефективності заощаджень вимагає проведення низки заходів. Дані заходи можуть охоплювати загальні цілі соціально-економічної політики, структуру і систему господарських зв'язків.

Всіляко має розвиватися пропозиція товарів і послуг. Важливу роль тут відіграють установи комерційних банків, які акумулюють грошові кошти населення.

Значна частка заощаджень зараз знаходиться в готівковому вигляді. На сучасному етапі завдання полягає в тому, щоб гроші вкласти в ті галузі, які зможуть дати швидку віддачу, зможуть покрити дефіцит потрібних товарів, принесуть високий відсоток рентабельності. Від надійності і вигідності форм заощаджень, їх варіантності залежить активізація ощадного процесу. На жаль, в даний час ощадна справа знаходиться на низькому рівні розвитку, відсутні різноманітні форми заощаджень, послуги населенню та гнучкість процентної політики, недосконалі методи обслуговування. Що з'явилися комерційні банки мають право акумулювати кошти населення. Це призводить до загострення конкуренції за залучені грошові кошти. Начебто в умовах дефіциту люди повинні охочіше вкладати гроші в комерційний банк. Але в умовах інфляції починає переважати інша тенденція, яка виражається в купівлі населенням "непотрібних" товарів з однією метою - позбавитися від готівкових грошей. Такий настрій збільшує грошову незбалансованість.

Необхідний диференційований підхід всієї банківсько-ощадної системи до потреб і проблем усіх верств населення. Впроваджувати нові форми заощаджень можливе тільки з урахуванням усіх боків ощадного процесу.

Робота в даному напрямку повинна враховувати соціальну структуру вкладників і тенденції її розвитку, психологічна перевага тих чи інших форм нагромадження, історично сформовані стереотипи, прихильності певних вікових груп до збереження грошей на рахунках закладами.

Треба переходити до нових форм класифікації заощаджень з економічних і соціально-психологічних ознак. Подальшим кроком у цьому напрямку має бути практичне втілення цієї класифікації.

Слід звернути особливу увагу на цільові вклади. В умовах інфляції, обігу грошей в матеріальні цінності і нематеріальні форми багатства вони можуть грати важливу роль у пошуку населенням ліквідних способів застосування заощаджень. Стихійність використання грошей на придбання товарів довгострокового користування ліквідується наданням житлових вкладів. Цей напрямок є прямим способом реалізації заощаджень з урахуванням мотиву накопичення на придбання житла. Попит на такі об'єкти має тенденцію прискореного зростання.

Інша група нових видів вкладів - це цільові товарні вклади. Комерційні банки можуть перейняти досвід зарубіжних банків або вдатися до їхньої допомоги.

Можна припустити, що форма заощадження, яка забезпечить доступ до дешевих товарів, буде користуватися популярністю. Однак треба пам'ятати і обережно ставитися до цього виду вкладів уникнення втрати довіри населення до банківсько-ощадної системи. Цей вид вкладу можна впроваджувати лише у разі реального задоволення вкладників.

Тепер можна перейти до соціальної групи нових вкладів. Комерційні банки повинні проявляти прагнення до стимулювання акумуляції заощаджень різних соціальних груп. З переходом до ринкової економіки постає питання про соціальний захист "слабких груп" населення (особливо пенсіонерів). Депозитарна політика повинна набути соціального ухилу. Повинні з'явитися нові організовані форми заощаджень. До них можна віднести пенсійні вклади з підвищеним відсотком. За даним видом вкладу повинні відбуватися тільки прибуткові операції.

Доцільно також розвиток контрактного (договірного) заощадження. В умовах інфляції з їх допомогою можлива максимальна акумуляція заощаджень на тривалий термін. Договірні вклади можуть вводитися як для різних вікових груп, так і соціальних груп. Договірний внесок можна розглядати як заощадження з повідомленням про термін вилучення та встановленням фіксованих термінів не запитання коштів. Банк може також

встановлювати максимальний термін з урахуванням можливості виплат підвищених відсотків за таким договором. Одночасно умови зберігання договірних внесків повинні бути надзвичайно жорсткими. Якщо вклад вилучається до обумовленого терміну, то по ньому взагалі не виплачують відсотки.

Кожен банк кошти, які отримав від проведених і наданих операцій реалізує, так як вважає за потрібним. В Америці існують банки які використовують свої кошти на благодійність, покращення освіти, придбання кращих місць для життя людям які цього потребують.

Англійський банк HSBC пропонує спеці-альні рахунки з назвою «Паспорт» для осіб, що приїхали до ВеликоїБританії для роботи або навчання. Ці рахунки призначені для по-легшення іноземцям процесу адаптації і передбачають можливістьодержання цілодобової консультаційної допомоги.

Особливий клас - «прем'єр - рахунки» - відкриваються людямз високими доходами, наприклад рахунок Chase Premier CheckingSM американського банку J.P. Morgan Chase. Їх обслуговування по-єднується з операціями за ощадними рахунками, інвестиційними,кредитними та іпотечними операціями, вони надають різноманітнізнижки на банківські послуги, а також страховки, дисконти на пу-тівки тощо. Тому вони ще мають назву комплексних рахунків (англ.packaged accounts) і, з точки зору класифікації, представляють со-бою комбінаторні інновації.

На основі поведеного дослідження можна виділитити наступні заходи щодо поліпшення показників роботи комерційних банків в області організації депозитних операцій:

- Необхідний диференційований підхід всієї банківсько-ощадної системи до потреб і проблем усіх верств населення.
- Перехід до нових форм класифікації заощаджень з економічних і соціально-психологічних ознаками.
- Розширення кола операцій, виконуваних за ощадними рахунками.

3.2. Перспективи удосконалення вкладних операцій банківськими установами України та запровадження нових депозитних послуг.

Після економічної кризи, банкам для відновлення клієнтопотоків потрібно було вводити, щось нове та цікаве для залучення клієнтів і їхніх коштів до банку. Піднялося питання, щодо інновацій в банківській сфері. Дану проблему розглядали багато вітчизняних науковців та практиків : О.Л. Шерстюка, В.І. Угріна, А.А. Пересади, І.О. Плужникова, М.М. Єрмошенка, С.В. Захаріна, Т.А. Васильєвої, О.В. Васюренка. Зарубіжні вчені теж зробили свій внесок у вирішення даної проблеми : Н. Вудкок, П. Гембл, Ж. Ламбен, М. Стоун.

Обсяг послуг, які пропонує банк на сьогоднішньому ринку є досить розширений. Але обслуговування , комерційними банками показує, що установа ставить собі за мету не обслужити угоду, яку вклали вони з клієнтами , а отримати прибуток для своєї ліквідності.

Сьогодення характерне великою конкуренцією між банками та послугами, які вони пропонують. Обсяг готівки люди тримають в гаманцях, для того щоб залучити дані кошти до банку на рахунки , установа повинна запропонувати клієнту більший спектр послуг та якісніший ніж у конкурента. Банки повинні знайти нові підходи до обслуговування, новітні технології для самообслуговування.

Керівництву кожного банку варто пам'ятати, що більшу довіру мають ті фінансово-кредитні установи, які надають достовірну інформацію про обсяги своїх портфелів, стан активів, публікують дані про проведення загальних зборів акціонерів, беруть активну участь у конференціях. **[32 с. 120.]**

Не так давно інноваційним шляхом залучення клієнтів на рахунки до запитання відбувалося зарплатним, пенсійними проектами, та сьогодні це не можна назвати інновацією.

Для утримання коштів на поточних рахунках було введено послугу «гнучких» депозитів, «Про-Кредит Банк» був першим хто започаткував цю

послугу. Механізм його полягав в поповненні депозиту або частковому знятті без втрати відсотків. Для клієнтів зручно, а для банків надійно. З часом ця послуга набула поширення серед банків.

Щодо строкових депозитів, українські банки теж досягають новизна, допомогли в цьому зарубіжні банки і їхній досвід.

Всі банки пропонують населенню різні види депозитних операцій. Клієнту потрібно запропонувати, щось нове та цікаве. Досвід зарубіжних країн щодо депозиту на 10-20 років, ми не можемо перейняти, бо суспільство не довіряє банківським установам. Вкладники несуть гроші до банку не для заробітку, а для зменшення витрат. Але при високих відсотках, клієнт отримує прибуток.

Повернення депозитів є обов'язковим фактором розвитку банківської системи України, що прямо впливає на довіру до банків. При не залученні коштів на депозитні рахунки, банкам буде важко здійснювати кредитування реального сектора економіки. На теперішній момент клієнти надають перевагу депозитам з вільним режимом поповнення та зняття коштів.

Активний розвиток діяльності банків вимагає визначення пріоритетних напрямків впровадження нових послуг, на яких повинні бути спрямованні зусилля.

Види інноваційних послуг які досліджував Н. М. Перепечай можна розглянути на (рис3.1)

Рис.3.1 інноваційні послуги за Н.М. Перепечай

Безпроводною технологією виступає мобільний телефон за допомогою якого можна виконати банківську операцію замість пластикової картки, а ще на даному пристрої зберігається інформація операцій.

Ісламський банкінг полягає в залученні мусульманських клієнтів. Так як релігія забороняє співпрацювати з банками, потрібно запропонувати так послугу, щоб не порушувати канонів ісламу. Депозитний відсоток можна замінити на право клієнта брати участь у доходах підприємства, в яке вкладені його гроші, за однієї важливої умови - клієнт зобов'язаний розділити можливі збитки. Дана послуга є менш ризиковою.

Кеш-менеджмент дозволяє клієнту управляти своїми коштами. Український ринок використовує дану послугу і вона є зручною для клієнтів так як зменшує витрати. Але при вдосконаленні дана послуга надасть більшого прибутку для банку і зручності для клієнта.

Соціальний банкінг допомагає клієнту соціально розвиватися : придбати екологічне авто, фінансують побудову екологічного житла.

Серед новітніх операцій ще можна відзначити: трастові операції; консультаційно-інформаційні послуги; допоміжні операції, пов'язані із забезпеченням господарської діяльності клієнтів; удосконалення традиційних банківських послуг, насамперед депозитно-позичкових [36 с. 300]

Банки все більше й більше застосовують автоматизовану продукцію. Затрати банку на комп'ютеризацію сягають більше 20% від всіх витрат банку. Це досить великі витрати, тому потрібно стратегічно продумати дані витрати, щоб вони були вигідними і пізніше отримати прибуток. Автоматизована продукція вимагає адаптації клієнтів та вивчення цієї послуги персоналом.

Мережа Інтернет стала невід'ємним в здійсненні банківських операцій. З'являються віртуальні банки де клієнти можуть вкласти кошти під досить великий ризик та й приємний відсоток.

Існує такий поділ послуг як традиційний, нетрадиційний та інноваційний. Межі між цими послугами немає, так як нетрадиційні послуги мають свій початок в традиційних, новітні послуги з часом можуть стати класичним, все залежить від того, як буде розвиватися ринок банківських послуг.

Нетрадиційними послугами до певного періоду часу було прийнято вважати зберігання цінностей у вигляді надання сейфів клієнтів, зберігання у сховищах банку, надання нічних сейфів. Та сьогодні цим клієнтів вже не здивуєш.

Ефективною послугою могла б стати інтернет-екварайтинг – здійснюються розрахунки з використанням банківських карт в онлайн-режимі. На Українському ринку, дану послугу пропонують кілька банків.

Ще існує класифікація послуг від специфіки банківської діяльності: специфічні банківські послуги, неспецифічні банківські послуги, інноваційні.

Сьогодні своїми технологіями дивує ПиватБанк. Різноманітний спектр послуг та компетентність працівників допомагає банку залучити як найбільше клієнтів.

Сьогодні відбувається поновлення в розрахунково-касовому обслуговуванні, а саме клієнту надається можливість оплатити комунальні послуги не виходячи з дому, виплатити платежі в офісі чи то в дорозі.

Депозит можна оформити в Інтернеті, обрати зручні для себе умови та вигідний відсоток. Розрахувати який прибуток можна отримати за певним видом вкладу за допомогою депозитного калькулятора.

Створення такого депозиту, як мультивалютний додав зручності клієнтам, при вкладенні депозиту в національній валюті клієнт може міняти валюту вкладу.

Банками пропонується ще бівалютні вклади – євро / долар США, такий вид депозиту є менш прибутковий ніж стандартний і для клієнтів обмежує можливість гри на валютних курсах.

Даний банк надає такий вид депозиту «Комбі» клієнту видається картка з кредитним лімітом який вказаний в договорі.

UnicreditBank в свою чергу запропонував послугу cash-back – зарахування на поточний рахунок знижки.

Щодо вкладів на тривалий термін, то українські банки пропонують депозити, які можна достроково вилучити без перерахування відсотків з нижчою ставкою, прикладом таких депозитів є вклад «Рантьє» Кредобанк, «Цільовий» та «До 18-ти річчя» UnicreditBank.

Запроваджуються депозитні програми з страхуванням, відсотки за яким банк перераховує страховій компанії на накопичувальний рахунок із страхування життя або як оплата, наприклад, туристичної страховки або поліса КАСКО [92]

Доцільно було б запровадити депозити, які індексуються, можливість прив'язати відсотки до прибутковості інвестиційного інструменту. Прикладом таких інструментів може бути вартість валют, нафти.

Для впровадження такого продукту, потрібно набрати розвитку фондовому ринку.

Відкриваються студентські рахунки, які пристосовані до зручності студента, що теж можна вважати інновацією в банківській сфері.

Популярні послуги стали, консалтингові послуги – консультування клієнтів, щодо юридичних та податкових питань. Ще банк крім класичних

послуг надає додаткові послуги, що зацікавлюють клієнтів і таким чином залучають кошти клієнтів на депозитні рахунки. Це такі послуги як: дисконтні програми, приватні ділові клуби, доступ в зали VIP-персон і т.д.

Перспективною інноваційною послугою можна вважати Private-Banking головними принципами даної послуги виступає висококласне обслуговування, встановлення індивідуальних підходів до клієнта, гарантується клієнту повна конфіденційність, управління особистим капіталом клієнта. Кожен банк підходить до даної послуги по різному. Один банк більш звертаю увагу на консультиванні клієнтів, інші на додаткових послугах для VIPклієнтів.

Випуск привілейованих карток теж набув великого розвитку та зручності для клієнтів і банку.

Для конкурентоспроможності банку потрібно:

- Покращувати Інтернет технології , для скорішого обслуговування та обмеження в паперових документах;
- Застосування нових підходів до сегментації клієнтів;
- Використання Інтернет-банкінгу для повної автоматизації операцій;
- Продумання та запровадження нових депозитних рішень, які могли б зацікавити клієнтів.
- Запровадження досконалих мультивалютних вкладів, для того щоб клієнт міг отримати прибуток на грі з валютами.
- Впровадження депозитів з можливістю страхування.

Запровадження такого депозитного продукту як , депозит , що дозволяє компанії вкладника, примножити і заощадити кошти для ведення бізнесу одночасно, капіталізувати відсотки та регулярно поповнювати вклад.

Нові депозитні продукти полягають в гнучких та зручних умовах вкладення коштів в банк..

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3

Накопичення залучених ресурсів в кожній країні відбувається з однаковою метою – підтримання ліквідності банківської установи.

Залучення ресурсів регламентоване в кожній країні центральним банком. Головним джерелом залучених ресурсів є депозити клієнтів.

Зарубіжний досвід дає змогу оцінити можливості та шанси реалізації продуктів та шляхів акумуляції коштів в Україні. Схожі продукти між країнами Європи та Україною мають різницю в обслуговуванні або в ціні, а ще в доступі клієнта. Деякі зарубіжні банки запроваджують новітні технології що пізніше впроваджуються у вітчизняному обслуговуванні. Підходи до залучення ресурсів стандартні, але кожен банк пропонує свою індивідуальну послугу якою зацікавлює клієнта.

Кадровий потенціал не досить розвинений, що вимагає своїх вдосконалень та навчань для працівників.

Потрібно залучати фінансування в інноваційні проекти, так як вони мало фінансуються.

Ефективним напрямком в розвитку депозитної діяльності банку стало б розширення кола вкладних рахунків з всілякими режимами функціонування, що збільшує можливості клієнта у використанні своїх коштів.

На сьогоднішня банківська система досить розвинена але вимагає своїх вдосконалень та винаходів.

Інноваційна продукція в банку є невід'ємним елементом ліквідності, та кроком до подальшого розвитку.

ВИСНОВКИ

Дослідження теми «Депозитні операції комерційних банків: особливості практичної реалізації та перспективи розвитку» допомогло зробити ряд висновків науково-теоретичного та прикладного характеру.

На основі Закону України банки відкривають та ведуть поточні рахунки клієнтів, приймають депозити від юридичних та фізичних осіб.

В даній роботі ми вияснили, що депозитні ресурси – це джерела які залучає банк ,для підтримання ліквідності банку та за допомогою яких

здійснюються активні операції банківської установи. Основним джерелом формування залучених коштів виступають депозити фізичних та юридичних осіб.

Депозити поділяються на : депозити до запитання та строкові депозити. Вони мають свої подібні та відмінні риси. Головною схожістю є те що кошти залучаються в банк і власник коштів отримує за це винагороду у вигляді відсотка.

Кожного року залучення коштів до банку відбувається тяжче тому що населення втрачає довіру до банківських установ. Але банки не зупиняються на досягнутому, проаналізувавши кількість депозитів в банках ми бачемо що люди звертаються до банків з бажанням заощадити та накопичити власні кошти.

Реалізація депозитних операцій банку здійснюються на основі законодавчих актів та положень. Кожен банк пропонує свої вимоги та умови до вкладників. На перший погляд вони всі зручні та вигідні, але не так все ідеально, як здається на перший погляд. Тому потрібно здійснювати оцінку депозитних операцій як клієнту так і банку.

Банку для залучення коштів потрібно продумати стратегію та тактику цього процесу, іншими словами депозитну політику. Для цього банк продумує , що б він хотів отримати від даної операції і що для цього йому потрібно.

На досягненні в успіхах депозитної політики впливає грошово-кредитна та фіскальна політика Національного банку України. Посилена конкуренція змушує банківські установи аналізувати та досліджувати свою політику та конкурентів. Але при цьому існують загальні положення щодо ведення депозитних операцій які зазначені в положенні «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами». При вкладенні коштів в банк відкривається депозитний договір між банком та клієнтом де зазначаються усі умови вкладу. Після чого відкривається рахунок на який зараховуються кошти. 2013

рік для деяких банків став успішним в залученні депозитів і займають лідерні позиції.

Банк користується коштами клієнта за умови нарахування процента. величина якого зазначається в умовах договору і залежить від суми та терміну вкладу. На відсоток за депозитами ще впливає обігова ставка НБУ та соціальні і економічні фактори країни. Соціальні фактори полягають в довірі до банку. Економічні в заробітній платі клієнта та додаткових доходів. Політичні чинники теж мають важливий вплив на відсоткову ставку.

Виплата процентів здійснюється декількома методами : за період та на період.

За 2 роки депозитні ставки прчали зростати і досягали навіт 26% річних.

В банківській справі часто виникають ризикові ситуації які потрібно вміти вирішити швидко та з мінімальними витратами. Навіть в депозитних операціях існують ризики. Депозитні ризики діють на клієнтів , а саме на скільки вони довіряють банківській установі. Це залежить на який термін клієнт залишить свої кошти в банку. При негативній репутації клієнти можуть масово забирати свої кошти, що призведе до високих фінансових втрат для банку.

Виникають дані ризики від непродуктивної депозитної політики, або виникають поза державою.

Для отримання довіри від клієнтів банки повинні отримати свідоцтво від системи страхування вкладів. В кожної країни є своя система.

В Україні діє Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Умови повернення коштів зазначенні в Законі України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» в якому гарантується повернення коштів. На одного вкладника мінімальна сума найбільшого відшкодування повинна становити не менше 20000євро.

Практичне застосування депозитних операцій якісне в отриманні прибутку. Щоб отримати більший прибуток і більшу базу клієнтів потрібно чітко продумати стратегію процентної та депозитної політики.

Зарубіжний досвід акумулювання депозитних ресурсів є досить ефективний в застосуванні вітчизняними банками. Банки інших країн пристосовуються до умов політичних, економічних та соціальних які діють в їхніх державах. Та це не заважає ефективності здійснення депозитних операцій в Україні.

Застосовуються по суті однакові операції але можуть відрізнятися назвою або механізмом здійснення. Мета залучення коштів до банку однакова в усіх країнах світу – підтримання ліквідності банку.

Зарубіжний досвід дає можливість проаналізувати можливості та шанси використання певних послуг та продуктів. Як їх можна удосконалити та використати на практиці.

Всі інноваційні депозитні продукти взвємоповязані з Інтернетом та гнучким умовами депозитних вкладів.

Депозитні операції розвиваються і будуть розвиватися з великою швидкістю. Практична реалізація даних операцій досягне повної автоматизації. Кожен клієнт зможе сам регулювати свої кошти .

Список використаних джерел

1. Адамик, Б.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: підручник/ Б. П. Адамик. - 2-е вид., перероб. і доп.. - К.: Кондор, 2011. - 416 с.

2. Азаренкова, Г.М. Управління фінансовими ресурсами банку [Текст] : монографія/ Г. М. Азаренкова, І. І. Біломістна, В. Г. Сословський. - К.: УБС НБУ, 2012. -179
3. Азаренкова, Г.М. Фінансова стабільність розвитку банків [Текст]: монографія/ Г. М. Азаренкова, О. Г. Головка, В. В. Смирнов. - К.: УБС НБУ, 2011. - 191 с.
4. Александров, А.В. Private banking в Украине. Опыт становления [Текст]: монографія/ А. В. Александров. - К.: К.И.С., 2011. - 304 с.
5. Аналіз банків України: огляди, графіки, факти <http://bankografo.com>
6. Анісімов В. В. Банківська система України в Європейському контексті : генеза, структура . конкурентний потенціал [Текст] : монографія / В. В. Анісімов, О. М. Бартош, М. Й. Гедз ; ред. : Р. Ф. Пустовійт; авт.колектив. -К.: УБС НБУ, 2009. -399 с.
7. Арбузов С. Г. Банківська енциклопедія [Текст] / С. Г. Арбузов [та ін.]. - К.: Центр наук. досліджень НБУ: Знання, 2011. - 504 с. - (Інституційні засади розвитку банківської системи України)
8. Аржевітін С. Чому і як слід реформувати систему гарантування вкладів. // Вісник НБУ №11. – 2010. – с. 3-7.
9. Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків [Текст] : Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції 18-19 жовтня 2012 р. - Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2012. - 516 с.
10. Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків [Текст] : тези доповідей і виступів Міжнародної VI науково-практичної конференції 20-21 жовтня 2011 року м.Черкаси. - Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2011. - 396 с.
11. Барановський О. І. Підвищення ефективності взаємодії банківського і реального секторів економіки в умовах глобалізації та євроінтеграції [Текст] : монографія/ Кол. авт., О. І. Барановський , О. Д. Вовчак ; ред. : О. І. Барановський . -К.: УБС НБУ, 2010. -482 с.

12. Бублик, Є. О. Іпотечний ринок в Україні: проблеми та перспективи посткризового розвитку [Текст] : монографія/ Є. О. Бублик. - К.: НАН України Ін-т екон. та прогнозув., 2011. -220 с.
13. Букирь М. Я., Денежные переводы и приём платежей [Текст] : бизнес-энциклопедия/ М. Я. Букирь, В. Ю. Копытин, А. В. Пухов. –М.: Маркет ДС , 2010. -512 с.
14. Васюренко, О.В. Банківський нагляд [Текст]: підручник/ О. В. Васюренко, О. М. Сидоренко. - К.: Знання, 2011. - 502 с.
15. Васюренко, О.В. Інструментарій аналізу в системі кредитного ризик-менеджменту [Текст]: монографія/ О. В. Васюренко, В. Ю. Подчесова. - К.: УБС НБУ, 2010. -191 с
16. Владичин, У.В. Банківське кредитування [Текст]: навч.посібник/ У. В. Владичин. -К.: Атіка, 2008. -648 с.
17. Вовчак, О.Д. Кредит і банківська справа [Текст] : підручник/ О. Д. Вовчак, Н. М. Рущишин, Т. Я. Андрейків. -К.: Знання, 2008. -564 с
18. Вовчак, О.Д. Банківське мікrokредитування малого підприємництва в Україні [Текст] : монографія/ О. Д. Вовчак, П. М. Сенищ, О. І. Антонюк. - К.: УБС НБУ, 2012. -190 с.
19. Вовчак, О.Д. Гроші та кредит [Текст]: навч.посібник/ О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К.: ЦУЛ, 2012. – 424 с.
20. Волохова, І.С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку [Текст]: монографія/ І. С. Волохова. - Одеса: Атлант, 2010. - 234 с.
21. Газета «Цінні папери» №9 від 7.03.2013р.
22. Гаркавенко, В.І. Іноземний капітал у діяльності банківського сектора України: досвід минулого, уроки на майбутнє [Текст] / В. І. Гаркавенко. - К.: НАН України Ін-т екон. та прогнозув., 2011. -108 с.
23. Глущенко, С.В. Кредитний ринок: інститути та інструменти [Текст] : навч.посібник/ С. В. Глущенко. – К.: Києво-Могилянська академія, 2010. – 153 с.

24. Діденко С. В. Строкові фінансові інструменти в системі ризик-менеджменту банку: фінансові інновації та управління [Текст]: монографія / С. В. Діденко [та ін.]. - К.: ДКС Центр, 2010. - 292 с
25. Дмитренко М. Г. Формування та реалізація кредитної політики банку : методологія і практика [Текст] : колективна монографія / ред. : М. Г. Дмитренко, К. В. Іоненко. - К.: ДКС Центр; Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2010. - 226 с
26. Довідник по персональних фінансах <http://money.donetsk.ua>
27. Єгоричева, С.Б. Банківські інновації [Текст]: навч. посібник / С. Б. Єгоричева. - К.: ЦУЛ, 2010. - 208 с.
28. Єпіфанов, А.О. Операції комерційних банків [Текст] : навч. посібник / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми: Університетська книга, 2012. – 523 с.
29. Загородній, А.Г. Банківська справа [Текст]: термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Львівська політехніка, 2010. – 508 с.
30. Закон України «Про розмір відшкодування коштів за вкладами»: Рішення Адміністративної Ради ФГВФО від від 17.11.2010 № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?>
31. Закон України «про систему гарантування вкладів фізичних осіб» ВВР 2012 №50 ст. 564
32. Іващук О. Моніторинг оптимізації ресурсного забезпечення ліквідності банку / О. Іващук, О. Оконська // Світ фінансів.- 2008.- №4(9).- С. 118-125.]
33. Іщенко О. Перспективи розвитку вітчизняної системи страхування депозитів у світлі євроінтеграції / Вісник НБУ. – 2008. – № 5. – С. 52-58
34. Іщенко О. Чи захищений сьогодні український вкладник? // Вісник НБУ. – 2008. – № 10. – С 44-50

35. Карчева Г. Основні проблеми розвитку банківської системи України в посткризовий період та шляхи їх вирішення // Вісник НБУ. – №8 2010. – с 26-31.
36. Кириченко О., Гіленко І., Ятченко А. Банківський менеджмент: Навч посібник для вищих навчальних закладів. -К.: Основи, 2004. - 671с.].
37. Кириченко О.А. Банківський менеджмент: навч.посіб./ О.А.Кириченко, І.В.Гіленко, С.Л.Ріголь та ін.. за ред..О.А.Кириченка. – 3-тє вид. перероб. І доп. – К.: Знання-Прес ,2002. – 438с.
38. Коваленко, В.В. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків : методи оцінювання та напрями забезпечення [Текст] : монографія/ В. В. Коваленко, Ж. І. Торяник. - К.: УБС НБУ, 2010. -158 с.
39. Коваленко, В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: навч.-методичний посібн. для самост. вивчення дисципліни/ В. В. Коваленко. -Суми: Університетська книга, 2009. -224 с.
40. Ковальчук, Т.Т. Сучасні платіжні системи [Текст] : монографія/ Т. Т. Ковальчук. - К.: Знання, 2010. - 190 с.
41. Ковшар А.І. Шляхи удосконалення депозитної політики на сучасному етапі // Фінанси України. – 2009.№7. – С. 13-18.
42. Копилюк, О.І. Банківські операції [Текст]: навч.посібник/ О. І. Копилюк, О. М. Музичка. – 2-е вид., випр. І доп.. – К.: ЦУЛ, 2012. – 536 с.
43. Косова Т. Д. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч.посібник/ ред. : Т. Д. Косова, О. О. Папаїка. - К.: ЦУЛ, 2011. - 328 с.
44. Косова, Т.Д. Банківські операції [Текст] : навч.посібник/ Т. Д. Косова, О. Р. Циганов. - К.: ЦУЛ, 2008. - 372 с.
45. Котковський, В.С. Банківські операції[Текст] : навч.посібник/ В. С. Котковський, О. В. Неізнана. - К.: Кондор, 2011. - 498 с.

46. Коцовська, Р.Р. Банківські операції [Текст]: навч. посібник / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. - К.: УБС НБУ: Знання, 2010. - 390 с.
47. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. — 215 с. — (Вища освіта ХХІ століття). ISBN 966-620-113-5
48. Крупка, М.І. Банківські операції [Текст]: навч. посібник / М.І. Крупка, Є.М. Андрущак, Н.Г. Пайтра. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 248 с.
49. Кубів, С.І. Маркетингова концепція формування привабливості комерційного банку [Текст] : монографія/ С. І. Кубів, Є. В. Крикавський, Н. С. Косар. -Львів: Львівська політехніка, 2006. -232 с
50. Кузнєцова А. Я. Проблеми цінової та фінансової стабільності й інноваційного розвитку в Україні [Текст] : монографія / авт.колектив ; ред. А. Я. Кузнєцова . - К.: УБС НБУ, 2010. -263 с.
51. Кузнєцова А. Я. Фінанси [Текст] : підручник/ ред. : А. Я. Кузнєцова, Г. М. Азаренкова. -К.: УБС НБУ, 2011. -407 с.
52. Кузнєцова, А.Я. Антикризове управління в банківському секторі економіки України: стан, проблеми і перспективи [Текст] : монографія/ А. Я. Кузнєцова, В. О. Джулай. - К.: УБС НБУ, 2012. - 202 с.
53. Кузнєцова, А.Я. Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні [Текст] : монографія/ А. Я. Кузнєцова, Н. Я. Зінько, О. О. Другов. -К.: УБС НБУ, 2009. -175 с.
54. Левандівський, О.Т. Банківські операції [Текст]: навч. посібник/ О. Т. Левандівський, П. Е. Деметер. – К.: Знання, 2012. – 463 с.
55. Луців, Б.Л. Інвестиційна політика банків [Текст]: навч. посібник/ Б. Л. Луців, А. О. Тимків. – Тернопіль: Терно-граф, 2011. – 320 с.

- 56.Лютий І. О. Банківський маркетинг: підручн. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. О. Лютий, О. О. Солодка – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 776 с.
- 57.Лютий, І. О. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг [Текст]: монографія/ І. О. Лютий, О. М. Юрчук. – К.: Знання, 2011. – 357 с.
- 58.Маглаперідзе А. Проблеми та перспективи розвитку депозитного ринку в контексті реалізації депозитної політики комерційними банками// Економіка та держава. – 2008. – № 4. – С. 48-51
- 59.Малахова, О.Л. Управління фінансовою стійкістю банків [Текст]: навч.посібник/ О. Л. Малахова, Р. В. Михайлюк. - Тернопіль: Вектор, 2011. - 270 с.
- 60.Матвієнка В.П. Ефективність управління банком/За ред. В.П.Матвієнка. – К.: Наукова думка, 2003. – 414с.
- 61.Мельник, П.В. Банківські системи зарубіжних країн [Текст] : підручник/ П. В. Мельник, Л.Л.Тарангул, О.Д.Гордей. - К.: Алерта, 2010. -586 с.
- 62.Міщенко В. І. Електронні гроші : світовий досвід і перспективи розвитку в Україні [Текст] : інформаційно-аналітичні матеріали . Випуск 7 ./ В. І. Міщенко, О. О. Махаєва, В. В. Крилова. -К.: Центр наук.досліджень НБУ, 2008. -108 с.
- 63.Міщенко В. І., Нідзельська І. А., Кулінець А. П. Гнучкий режим курсоутворення: етапи запровадження та можливі наслідки для економічного розвитку України [Текст]: науково-аналітичні матеріали. Вип.15 / В. І. Міщенко, І. А. Нідзельська , А. П. Кулінець. -К.: НБУ; Центр наукових досліджень, 2010. - 124 с.
- 64.Міщенко, В.І. Банківський нагляд [Текст]: підручник/ В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. - К.: Центр наук.досліджень НБУ: УБС НБУ, 2010. - 498 с.

65. Моделі оцінки банківської діяльності для забезпечення стабільності банківської системи [Текст] : монографія/ авт.колектив [та ін.]. -К.: УБС НБУ, 2010. -294 с.
66. Мороз А. М. Підручник / Кол. авт.: А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна, М. І. Савлук та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза і канд. екон. наук, доц. М. Ф. Пуховкіної. — К.: КНЕУ, 2005. — 556 с
67. Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкіна М. Ф. Банківські операції [Текст] : підручник/ А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна ; ред. : А. М. Мороз. - 4-е вид. ,без змін. - К.: КНЕУ, 2008. -608 с.
68. Мороз, А.М. Кредитний менеджмент [Текст] : навч.посібник/ А. М. Мороз, Р. І. Шевченко, І. В. Дубик. - К.: КНЕУ, 2009. -399 с
69. Набок Р., Черкашина К. Обґрунтування підходів до функціонування системи страхування депозитів та її вплив на банківський сектор України // Вісник НБУ. – №7 2010. – с. 36-42
70. Олійник Д. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності // Банківська справа. – 2008. – №2 – С. 42-44.
71. Офіційний сайт Асоціації українських банків [Електронний ресурс] : Режим доступу: [http:// www.aub.com.ua](http://www.aub.com.ua).
72. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
73. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Режим доступу: [http:// www.fg.org.ua](http://www.fg.org.ua)
74. Патика, Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини [Текст]: навч.посібник/ Н. І. Патика. – К.: Знання, 2012. – 566 с.
75. Петрашко, Л.П. Валютні операції [Текст]: навч.посібник/ Л. П. Петрашко. – 2-е вид.,переробл. І доповн. – К.: Знання, 2012. – 271 с.
76. Поважний, О.С. Цінні папери і фондовий ринок [Текст]: навч.посібник/ О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. Л. Свечкіна. – 2-е вид., випр. І доп. – Львів: Магнолія 2006, 2012. – 360 с. – (Вища освіта в Україні)

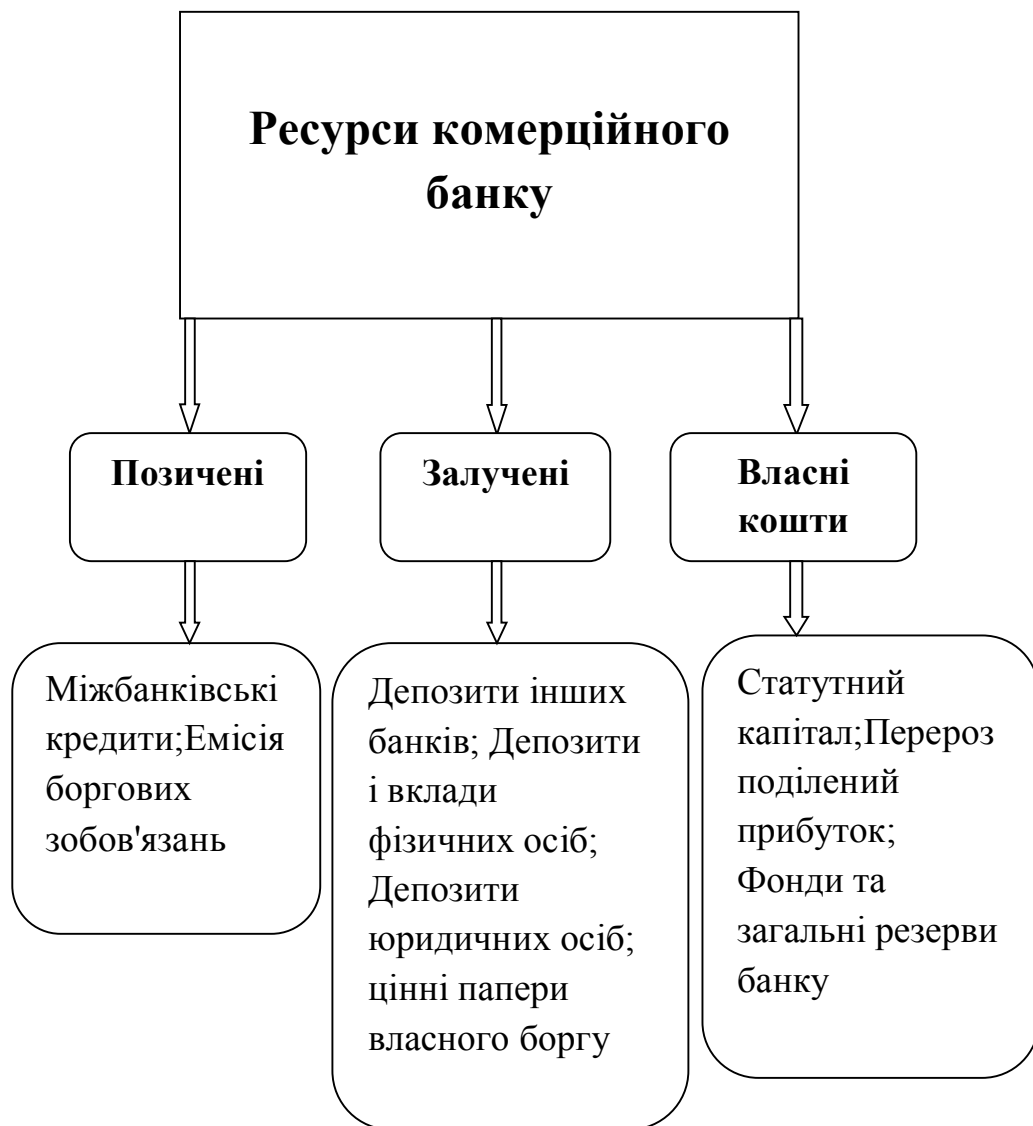
77. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України [Текст] : збірник наукових праць . Вип. 29. - Суми: УАБС НБУ, 2010. - 406 с.
78. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції(22-23 листопада 2007 р.): У2-х т. –Т. 1. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 206 с
79. Пшик, Б.І. Фінансово-кредитні відносини в Україні : становлення , розвиток, напрями вдосконалення [Текст]: монографія/ Б. І. Пшик; Інститут регіональних досліджень НАН України. - К.: УБС НБУ, 2011. - 551 с.
80. Рисін, В.В. Реалізація ресурсної політики банків в умовах фінансової нестабільності [Текст] : монографія/ В. В. Рисін. - К.: УБС НБУ, 2012. - 390 с.
81. Рисін, В.В. Формування та розміщення довгострокових ресурсів банків в Україні [Текст]: монографія/ В. В. Рисін, М. В. Рисін. -К.: УБС НБУ, 2008. -234 с.
82. Рябініна, Л.М. Теорія сучасних грошей [Текст]: монографія/ Л. М. Рябініна. - К.: УБС НБУ, 2011. - 221 с
83. Савлук М.І. - Грші та кредит. Підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2002. — 598 с.
84. Савлук М.І. Банківська енциклопедія [Текст] / М.І. Савлук, А. М. Поддєрьогін, А.А. Пересада та ін.; під ред. А.М. Мороза. – К.: Ельтон, 1993. – 333с.
85. Сайт укрексімбанку <http://www.eximb.com>
86. Сенищ П. М. Оцінювання фінансових інструментів банку за міжнародними стандартами фінансової звітності [Текст] : навч. посібник/ П. М. Сенищ, В. І. Ричаківська, М. Л. Лапішко. - К.: УБС НБУ, 2009. -451 с.

- 87.Сенищ, П.М. Світовий досвід та перспективи розвитку електронних грошей в Україні [Текст] : науково-аналітичні матеріали/ П. М. Сенищ, В. М. Кравець. -К.: Центр наук.досліджень НБУ, 2008. -145 с.
- 88.Серпенінова Ю. С. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку [Текст]: монографія/ ред. : Ю. С. Серпенінова. – Суми: Університетська книга, 2011. – 136 с.
- 89.Сидоренко, В.А. Проблеми теорії і практики організації кредитного процесу в комерційних банках України [Текст]: монографія/ В. А. Сидоренко. - К.: УБС НБУ, 2011. - 195 с.
- 90.Скаско О. І. Банківський нагляд [Текст]: підручник/ О. І. Скаско [та ін.] ; ред. : Т. С. Смовженко . - К.: УБС НБУ, 2011. - 432 с.
- 91.Скоморович, І.Г. Банківські операції [Текст] : навч.посібник/ І. Г. Скоморович. -Львів: Магнолія 2006, 2010. -482 с
- 92.Смірнов А. Новые банковские услуги [Електронний ресурс]
- 93.Смовженко Т. С. Розвиток банківської системи України [Текст] : монографія/ Колектив авт. ; ред. : Т. С. Смовженко , Р. А. Слав'юк. -К.: УБС НБУ, 2010. -462 с.
- 94.Соболев В. М. Інституційні чинники розвитку фінансового сектору економіки в умовах ринкової трансформації [Текст] : монографія / ред. В. М. Соболев. -К.: УБС НБУ, 2010. - 350 с.
- 95.Сороківська , З.К. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн [Текст] : навч.посібник/ З. К. Сороківська , Г. Р. Балянт. -Тернопіль: ТНЕУ, 2010. -240 с.
- 96.Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Посткризовий розвиток фінансової системи України: проблеми та перспективи [Текст] : збірник наукових праць, Вип. 2 (88)/ ред. : Є. І. Бойко. - Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2011. -656 с.

97. Степаненко, А.І. Управління банківською системою України у стратегії економічного зростання [Текст] : монографія/ А. І. Степаненко. -К.: УБС НБУ, 2010. -319 с
98. Страхарчук, А.Я. Інформаційні системи і технології в банках [Текст]: навч. посібник/ А. Я. Страхарчук, В. П. Страхарчук. - К.: УБС НБУ: Знання, 2010. - 515 с..
99. Тиркало Р., Гуцал І., Чайковський Я., Андрушків Т., Галапуп Н. Банківська справа. Навчальний посібник / Т.: Карт-бланш, 2001.- 314 с.
100. Тиркало, Р.І. Капіталізація банківської системи України: сучасний стан, проблеми, шляхи та перспективи зростання [Текст]: монографія/ Р. І. Тиркало, Н. М. Ткачук. – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 328 с.
101. Третуб Д.В. Тенденції розвитку сучасного ринку депозитів // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 139-143.
102. Унінець-Ходаківська, В.П. Ринок фінансових послуг : теорія та практика [Текст] : підручник / В. П. Унінець-Ходаківська, О. І. Вихор, О. А. Лятамбор. - К.: Кондор, 2009. - 484 с.
103. Фещенко, Л.В. Бюджетна система України [Текст] : навч. посібник/ Л. В. Фещенко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук. – К.: Кондор, 2008. - 440 с.
104. Фредерік Р. Мишкін. Економіка грошей, банківської справи, фінансових ринків. — К.: Основи, 1999. — С. 291
105. Череп А. В., Андросова О. Ф. Банківські операції: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2008. – 410 с.
106. Черкасова, С.В. Ринок фінансових послуг [Текст]: навч. посібник/ С. В. Черкасова. – Львів: Магнолія 2006, 2011. – 496 с.
107. Чуб, О.О. Банки в глобальній економіці [Текст]: монографія/ О. О. Чуб. - К.: КНЕУ, 2009. -340 с.

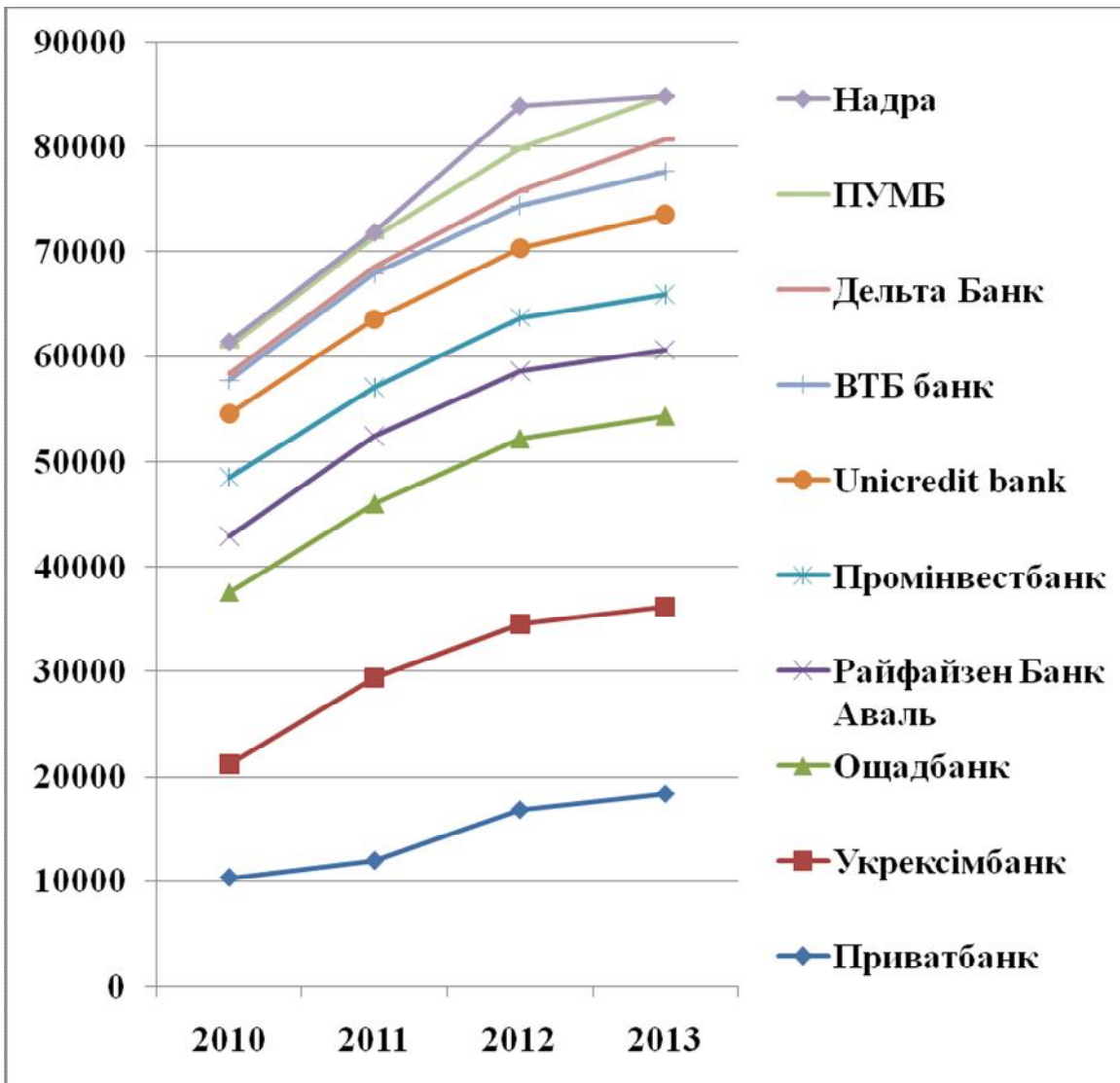
108. Шевалдіна В.Г. Погляд на альтернативні джерела формування ресурсів / В.Г. Шевалдіна // Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України». - м. Суми, УАБС НБУ. - 2007. - С. 120-121.
109. Шемет, Т.С. Міжнародні розрахунки та валютні операції [Текст] : навч.посібник/ Т. С. Шемет, А. М. Коряк, О. М. Диба ; ред. : Т. С. Шемет. -К.: КНЕУ, 2009. -348 с.
110. Ярошенко С. П. Управління залученням ресурсів банку з депозитних джерел [Текст]: монографія/ С. П. Ярошенко [та ін.]. – Суми: Університетська книга, 2011. – 105 с.

Додаток А

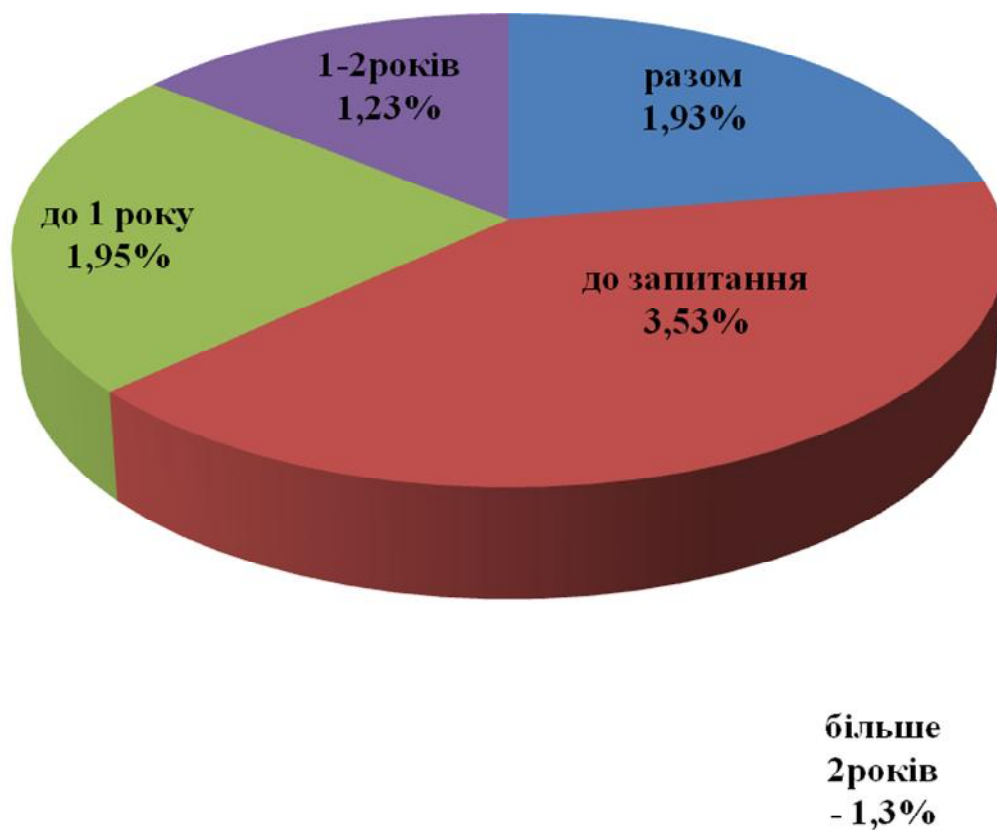
Додаток Б

Динаміка власного капіталу за 2010-2013рр

Додаток В

Приріст депозитів населення в розрізі строків

Додаток Д

ДОГОВІР № _____
ПРО РОЗМІЩЕННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ

НА ПОТОЧНОМУ ДЕПОЗИТІ

м. _____ " ____ " _____ 20__ р.

_____, далі «КЛІЄНТ», в
особі (найменування організації-вкладника)
_____, діючого на підставі
_____,
(посада, прізвище, ім'я, по батькові) (статуту, довіреності)
з одного боку, і ПриватБанк, далі «БАНК», в особі

_____, діючого на
підставі _____,
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)
_____, з іншого боку, разом СТОРОНИ, уклали Договір про
наступнє.
(статуту, довіреності)

ТЕРМІНИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ДОГОВОРІ

Банківський день - робочий день для банків України, в який банки відкриті для проведення операцій з використанням каналів взаємодії з Національним Банком України.

День повернення або виплати коштів КЛІЄНТУ - день списання БАНКОМ коштів з депозитного рахунку КЛІЄНТА і рахунку, на якому обліковуються нараховані проценти.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Предметом цього Договору є внесення КЛІЄНТОМ та прийняття БАНКОМ тимчасово вільних грошових коштів, далі вкладу, у сумі та на строк, що зазначені у Додатковій Угоді до цього Договору, з обов'язками виплачувати КЛІЄНТУ суму вкладу та проценти на умовах та в порядку, встановлених цим Договором.

Цей Договір, складений на ____ (____) сторінках (з урахуванням зворотньої сторони аркушу), підписується СТОРОНАМИ на кожному аркуші.

Перша Додаткова Угода, складена на ____ (____) сторінках, є невід'ємною частиною Договору, оформляється СТОРОНАМИ у письмовому вигляді та у той самий день, що й Договір, підписується СТОРОНАМИ на кожному аркуші.

2. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. КЛІЄНТ має право:

2.1.1. Проводити довкладення на депозитний рахунок.

Продовження додатку Д

2.1.2. Знімати суму вкладу частинами, з урахуванням умов пункту 3.5. цього Договору, та (або) всю суму нарахованих процентів, на підставі письмової заяви, у будь-який банківський день з урахуванням умов пунктів 3.9., 3.10. в редакції Додаткової Угоди до цього Договору.

2.1.3. Отримувати інформацію про стан рахунку і поточні нараховані проценти на свою письмову вимогу.

2.2. БАНК має право:

2.2.1. Змінювати розмір процентної ставки за користування вкладом при зміні облікової ставки Національного банку України або вартості кредитних ресурсів, з письмовим повідомленням про це КЛІЄНТА за п'ять банківських днів до зміни ставки, з вказанням дати зміни. У випадку згоди на зміну процентної ставки КЛІЄНТ зобов'язаний письмово повідомити про це БАНК до настання строку зміни, зазначеному у повідомленні. Зміна умов Договору оформляється в формі Додаткової Угоди.

2.2.2. У односторонньому порядку розірвати Договір і зробити повний розрахунок з КЛІЄНТОМ у разі неотримання від КЛІЄНТА письмової згоди на зміну розміру процентної ставки до встановленого у повідомленні терміну або у разі залишку на депозитному рахунку суми, менш обумовленої в пунктах 1.2. і 3.11. * в редакції Додаткової угоди до цього Договору, з письмовим повідомленням КЛІЄНТА про дату розірвання Договору.

3.11. * в редакції Додаткової угоди до цього Договору, з письмовим повідомленням КЛІЄНТА про дату розірвання Договору.

При цьому БАНК зобов'язується повернути КЛІЄНТУ суму вкладу і виплатити нараховані проценти у відповідності із пунктами 1.3., 3.8. в редакції Додаткової Угоди до цього Договору і 3.2., 3.3. цього Договору, за фактичний строк користування вкладом, у день припинення Договору.

Переказ коштів здійснюється Банком на підставі розрахункового документа Банку.

2.2.3. Змінювати Тарифи обслуговування депозитного рахунку (пункт 3.10. в редакції Додаткової Угоди до цього Договору), письмово повідомивши про це КЛІЄНТА, з вказанням розміру та дати набрання чинності тарифу, що встановлюється, не пізніше, ніж за 7 (сім) календарних днів до дати зміни.

2.3. БАНК зобов'язаний:

2.3.1. Забезпечити повне збереження грошових коштів КЛІЄНТА.

2.3.2. Не пізніше дня закінчення строку дії Договору (або у випадку його дострокового припинення) або на письмову вимогу (чи на підставі платіжного доручення) КЛІЄНТА перерахувати грошові кошти вкладу і нараховані за вкладом проценти на його поточний рахунок з урахуванням умов пунктів 2.1.2, 2.2.2., 3.5. цього Договору, 3.9., 3.10. в редакції Додаткової Угоди до цього Договору.

**) пункт 3.11. розповсюджується тільки на вклади у іноземній валюті.*

3. СТРОКИ І РОЗРАХУНКИ

3.1. Цей Договір набирає чинності від дня його підписання і діє протягом одного року з моменту розміщення вкладу.

3.2. Нарухування процентів починається від дня, наступного за днем надходження вкладу на депозитний рахунок КЛІЄНТА. День списання грошових коштів у інтервал нарахування процентів не включається. Часткове зняття суми нарахованих процентів не передбачається.

3.3. Нарухування процентів за Договором проводиться щодня. При нарахуванні процентів кількість днів на місяць та рік приймаються рівними фактичній кількості днів на місяць та рік.

3.4. Грошові кошти, що розміщуються КЛІЄНТОМ на депозитному рахунку, поступають виключно з його поточного рахунку.

3.5. Перерахування коштів вкладу з депозитного рахунку КЛІЄНТА і виплата нарахованих процентів здійснюється виключно на поточний рахунок КЛІЄНТА, вказаний у пункті 5 цього Договору або поточний рахунок згідно з реквізитами, вказаними в письмовій заяві КЛІЄНТА, та на підставі письмової заяви КЛІЄНТА, якщо повернення вкладу виконується з використанням поточного рахунку КЛІЄНТА у БАНКУ. У випадках перерахування коштів вкладу та нарахованих процентів на поточний рахунок КЛІЄНТА в іншому БАНКУ, підставою для перерахування коштів вкладу є платіжне доручення КЛІЄНТА, нарахованих процентів – письмова заява КЛІЄНТА, за виключенням умов пункта 2.2.2., 4.2. цього Договору.

3.6. У випадку невитребування КЛІЄНТОМ коштів вкладу у визначений пунктом 3.1. цього Договору строк, з урахуванням умов пункта 3.5. цього Договору, Договір вважається продовженим зі сплатою процентів у розмірі, передбаченому закладами на вимогу ПриватБанку, починаючи з дня закінчення строку розміщення вкладу, у відповідності з пунктом 3.1. цього Договору.

Продовження додатку Д

Повернення КЛІЄНТУ невитребуваного за строком вкладу та нарахованих процентів здійснюється БАНКОМ на підставі письмової заяви КЛІЄНТА з урахуванням умов пункту 3.5. цього Договору.

3.7. Сторони мають право достроково припинити дію Договору, повідомивши про це іншу сторону за три банківських дні, за винятком випадків, обумовлених пунктом 2.2.2. цього Договору.

4. ІНШІ УМОВИ

4.1. Витрати, пов'язані з переказом коштів на рахунок, вказаний в пункті 1.2. в редакції Додаткової Угоди до цього Договору, сплачуються КЛІЄНТОМ.

4.2. У випадках перерахування коштів вкладу та нарахованих процентів у іноземній валюті на поточний рахунок КЛІЄНТА в іншому банку, з урахуванням умов пункту 3.5. цього Договору, витрати, пов'язані з виплатою процентів і поверненням суми вкладу, сплачуються КЛІЄНТОМ. Останнє реалізується поданням КЛІЄНТОМ платіжних доручень міжнародного зразка (SWIFT), окремо на перерахування коштів вкладу та процентів, з поміткою у полі 71 символу BEN (щодо вибору способу та порядку відшкодування комісійних іноземного банку за міжнародні перекази за рахунок отримувача коштів - у відповідності до міжнародних правил розрахунків) .При цьому, зарахування коштів на користь КЛІЄНТУ за міжнародним переказом проводиться іноземним банком за вилученням суми комісії, окремо за кожним переказом .

Перерахування коштів вкладу та нарахованих процентів на поточний рахунок КЛІЄНТА в іншому банку, з урахуванням умов цього пункту, та всі остаточні розрахункові операції за депозитом та процентами по закінченні строку розміщення коштів вкладу (або раніше) за вимогою КЛІЄНТА, з урахуванням умов Договору, здійснюються БАНКОМ у відповідності до операційного часу по виконанню відповідних платежів.

4.3. Все листування між БАНКОМ і КЛІЄНТОМ, у тому числі щодо змін і розірвання Договору, може проводитись поштою або факсом з подальшою передачею оригіналів поштою (кур'єром) протягом двох днів. При цьому датою отримання іншою стороною переданого факсом листа є дата отримання і реєстрації його факсограми.

4.4. Всі попередні переговори, а також все попереднє листування з предмету даного Договору, втрачає силу з моменту його підписання обома сторонами.

4.5. Всі зміни, доповнення до Договору можуть мати місце тільки за взаємною згодою, оформляються Додатковою угодою в письмовому вигляді, яка є невід'ємною частиною Договору.

4.6. Відмова від виконання зобов'язань і внесення змін у Договір допускається у порядку, передбаченому цим Договором.

4.7. У випадку зміни реквізитів, вказаних у розділі 5 цього Договору, КЛІЄНТ у п'ятиденний строк повідомляє про це БАНК.

4.8. Представники сторін заявляють, що вони уповноважені належним чином на підписання цього Договору.

4.9. Цей Договір, складений в двох примірниках, що мають рівну юридичну силу.

4.10. Якість послуг, що надаються згідно до цього Договору, відповідають законодавству України, нормативним актам НБУ, регулюючим операції з залучення коштів юридичних осіб на депозитні вклади у Банки.

4.11. У разі порушення будь-якою стороною цього Договору будь-якого грошового зобов'язання, винна сторона несе відповідальність перед іншою стороною виключно у вигляді сплати пені у розмірі 0,1 від облікової

Продовження додатку Д

ставки НБУ (що діяла у період, за який сплачується пеня) від своєчасно неперерахованої суми, яка нараховується протягом одного місяця з моменту виникнення відповідного зобов'язання.

4.12. Всі відносини, що виходять з цього Договору, регламентуються чинним Законодавством України. Розбіжності, що витікають з цього Договору, вирішуються у порядку, передбаченому чинним Законодавством України.

5. РЕКВІЗИТИ СТОРІН

КЛІЄНТ:

найменування

підприємства:

його (фактичне
місцезнаходження) _____ юридична адреса _____
організаційно-правова форма підприємства _____

форма _____ власності _____

код ЕДРПОУ _____, зареєстрований _____ р.

у _____ виконкомі _____

справа реєстрації № _____, поточний рахунок _____, МФО _____.

П.І.Б. Головного бухгалтера _____, телефон _____.

Дата реєстрації в податковій адміністрації _____ р. у ДПА району, м. _____.

BENEFICIARY: “ _____ ”

ADDRESS OF THE BENEFICIARY: _____

_____ tel _____ fax _____.

BENEFICIARY BANK:

ADDRESS OF THE BANK:

INTERMEDIARY BANK:

CORRESPONDENT ACCOUNT:

SWIFT:

БАНК:

ПриватБанк: Поштовий індекс та юридична адреса БАНКУ

Продовження додатку Д

49094, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Перемоги, 50 ,

Кореспондентський рахунок в Облуправлінні НБУ 32009100400, МФО 305299, Код ЕДРПОУ 14360570.

Поштовий індекс та юридична адреса Регіонального підрозділу БАНКУ

_____, Кореспондентський рахунок в _____
м. _____, МФО _____, Код ЕДРПОУ
_____.

ПІДПИСИ СТОРІН:

Від імені БАНКУ

М.П.

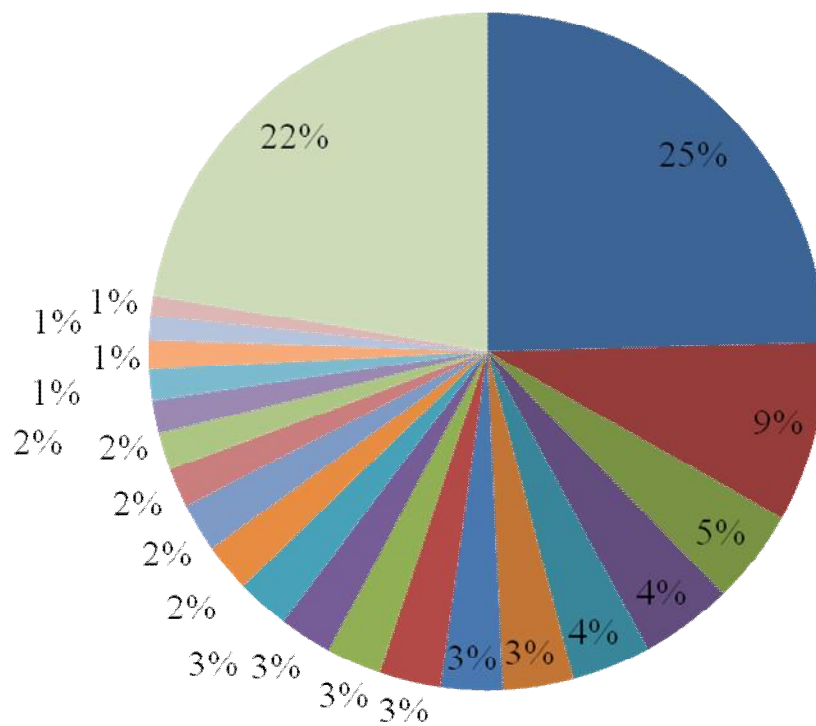
Від імені КЛІЄНТА

М.П.

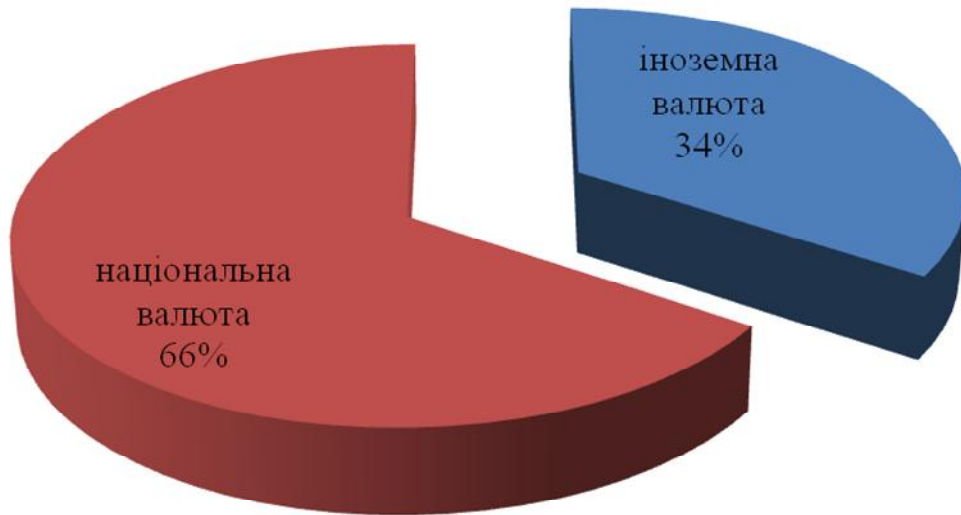
Додаток Е

банки-лідери за обсягом депозитів фізичних осіб

■ ПриватБанк	■ Ощадбанк
■ Укрексімбанк	■ Райфайзен банк Аваль
■ Дельта банк	■ Unicredit
■ Укрсиббанк	■ ПУМБ
■ Сбербанк Росії	■ Фінанси та кредит
■ Альфа банк	■ Промінвест
■ Брокбізнес	■ VAB
■ ВТБ	■ ОТП
■ Укргазбанк	■ Кредитпромбанк
■ Банк Форум	■ Креді Агріколь
■ інші банки	

Депозити юридичних осіб, 01.02.2013р.

Депозити домашніх господарств у розрізі валют, 01.02.2013, у %

■ російський рубль ■ інші валюти ■ долар США ■ євро ■ гривня

